

Günəş Şərqdən doğur!

№ 47 (5328), 2021-ci il

Qiyameti 40 əsrpik

ŞERQ

Müstəqil İctimai-siyasi qəzet

www.sherg.az

13 mart 2021-ci il (şənbə)

Günün içindən...

Prezident hərbi hissənin açılışında iştirak edib

Ali Baş Komandan İlham Əliyevə görülən işlər barədə məlumat verilib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev Martin 12-de - Daxili Qoşunların yaranması günündə Daxili İşlər Nazirliyi Daxili Qoşunlarının Bakının Sabunçu rayonunda yeni inşa olunan "N" sayılı hərbi hissəsinin açılışında iştirak edib.

(səh.2)

Vahid informasiya bazası olacaq

Şəhidlərin və şəhid ailəsi üzvlərinin elektron reyestri yaradılacaq

(səh.2)

Novruz bayramında əfv gözlənilir

Əfv komissiyası ümumilikdə 1000-dən artıq müraciətə baxacaq

Azərbaycan Prezidenti yanında Əfv Məsələləri Komissiyası ümumilikdə 1000-dən artıq müraciətə baxacaq.

"Şerq"-in məlumatına görə, komissiya bütün kateqoriyalardan olan müraciətlərə baxır.

(səh.3)

Avropa ittifaqına məlumat çatdırıldı

"Ermənistən Azərbaycan ərazilərinə hərbçi göndərməyə cəhd göstərir"

(səh.2)

"Mərd, səxavətli oğlumla fəxr edirəm"

"Kaş bir körpəsi, bir nişanəsi qalaydı..."

(səh.8)

"Şuşaya doğru hərəkətə başlayanda halalliq istədi"

Şəhid atası: "Döyüş yoldaşları elə şeylər danışırlar ki, heyrətlənirəm, indiyədək öz oğlumu tanımadım"

(səh.9)

Nitqində xeyli irəliləyiş var

Ürəyindən qəlpə yarası almış qazinin vəziyyəti yaxşılaşır

Vətən müharibəsi qazisi Elçin Səmədov müalicədən sonra yeni evine dönbü.

(Səh.3)

İmtahan tarixləri dəqiq deyil

Sosial şəbəkələrdə yayılan məlumatlar həqiqəti eks etdirmir

(səh.2)

Ermənilər yeni müharibə qorxusu yaşayırlar

(səh.3)

248 erməni əsgərin meyiti hələ də morqdadı

Ermənistən Azad TV kanalı bunu laqeydlilik kimi təqdim edib

(səh.7)

Hər il ekoloji fəlakətlər baş verəcək

"Gələcəkdə yaz və payız fəsli mövcud olmayacaq"

(səh.9)

Prezident hərbi hissənin açılışında iştirak edib

Ali Baş Komandan İlham Əliyevə görülən işlər barədə məlumat verilib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev martın 12-də - Daxili Qoşunların yaranması günündə Daxili İşlər Nazirliyi Daxili Qoşunlarının Bakının Sabunçu rayonunda yeni inşa olunan "N" sayılı hərbi hissəsinin açılışında iştirak edib.

Daxili işlər naziri general-polkovnik Vilayet Eyyazov Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevə görülən işlər barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, hərbi hissədə şəxsi həyətin xidmət, məişət, sira və döyüş hazırlığı səviyyəsinin yaxşılaşdırılması tədbirləri çərçivəsində qərargah və əsgər kazarması, yemekxana, tibb, qaroval, texniki nəzarət, buraxılış məntəqələri, digər köməkçi binalar inşa olunub, idman şəhərciyi yaradılıb. Yeni binalar zəruri avadanlıq və inventarla təchiz edilib. Mövcud binalar isə əsaslı təmir olunub. Hərbi hissədə mərkəzləşdirilmiş havalandırma, yanğından müdafiə və videomüşahidə sistemləri quraşdırılıb.

Prezident, Ali Baş Komandan hərbi

hissədə yeni inşa edilən qərargah, əsgər yataqxanası, tibb məntəqəsi və yemekxana ilə tanış oldu.

Diqqətə çatdırıldı ki, hərbi hissədə xidməti yüksək səviyyədə aparmaq üçün bütün imkanlar yaradılıb.

Qeyd edək ki, əsgər və zabitlərin xidmət şəraitinin yaxşılaşdırılması onların döyüş qabiliyyətini artırmaqla bərabər, istənilən vəzifənin icrasına birbaşa təsir göstəren amillərdəndir.

Sona Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyev Daxili Qoşunların xüsusi təyinatlıları üçün nəzərdə tutulan silah-sursata və kütlevi iğtişaşların dağılımasında istifadə olunan texnikaya və komendant postlarına baxdı. Bu postlar işşaldən azad olunmuş ərazi-lərdə xidmət aparmaq üçün hazırlanıb.

Qeyd edək ki, Daxili Qoşunların şəxsi həyəti ictimai asayışın qorunmasına və təhlükəsizliyin təmin olunmasına, cinayətkarlığa qarşı mübarizədə, xüsusi əməliyyatların keçirilməsində fəal iştirak edir. Birinci Qarabağ məharibəsində olduğu kimi, Vətən məharibəsində də Daxili Qoşunların xüsusi təyinatlıları vahid ko-

mandanlıq altında Azərbaycanın haqq işinin müdafiəsində fəal iştirak edib-lər. Birinci Qarabağ məharibəsində Daxili Qoşunların 9 hərbçisi Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı fəxri adına la-yiq görüllüb. 44 günlük Vətən məharibəsində Daxili Qoşunların şəxsi heyətindən 66 nəfər şəhid olub, 346 hərbi qulluqcu isə yaralanıb, 4 nəfər Vətən Məharibəsi Qəhrəmanı adına la-yiq görüllüb.

Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyev ordu quruculuğuna, o cümlədən Daxili Qoşunların fəaliyyətinin təkmil-leşdirilməsinə, sosial-məişət şəraitinin daha da yaxşılaşdırılmasına, xidməti vəzifələrini layiqincə yerinə yetirən hərbi qulluqçuların mükafat-landırılmasına xüsusi diqqət yetirir. Azərbaycan Prezidentinin 2021-ci il 12 mart tarixli Sərəncamına əsasən Daxili İşlər Nazirliyi Daxili Qoşunlarının iki hərbi qulluqcu "Vətən uğrunda", üç nəfər "İgidliye görə", 7 nəfər isə "Hərbi xidmətlərə görə" medalları ilə təltif olunması bunun əyani göstəricisidir.

Xatırladaq ki, Daxili İşlər Nazirliyinin vahid sisteminin mühüm struktur hissələrindən biri kimi Daxili Qoşunlar şəxsiyyətin, cəmiyyətin və dövlətin mənəfəyini, vətəndaşların Konstitusiya hüquqlarını və azadlıqlarını cina-yetkar qəsdlərdən qorumağa, mühüm dövlət obyektlərinin, kommunikasiya qurğularının mühafizəsini həyata keçirməye, ictimai asayışın mühafizəsinin, ictimai təhlükəsizliyin təmin olunmasını, habelə qanunvericiliklə müəyyən edilmiş digər vəzifələri bundan sonra da layiqincə yerinə yetirməyə qadirdir və hazırıdır.

*Hərbi hissə ilə tanışlığıdan sonra
Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyev Daxili İşlər Nazirliyi Daxili Qoşunlarının bütün şəxsi həyətini təbrik etdi.*

Avropa ittifaqına məlumat çatdırıldı

"Ermənistən Azərbaycan ərazilərinə hərbçi göndərməyə cəhd göstərir"

Azərbaycan xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ilə Avropa ittifaqının (AI) Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsi Toivo Klaar arasında görüş baş tutub.

Bu barədə "Şərq"ə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyindən məlumat verilib.

Görüşdə nazir Ceyhun Bayramov bölgədə möv-cud olan cari vəziyyət, 10 noyabr 2020-ci il və 11 yanvar 2021-ci il tarixli üçtərəflı bəyanatların icrası ilə bağlı məsələlər, o cümlədən Ermənistən tərəfin-dən Azərbaycanın ərazilərinə hərbçilərini gönder-mek cəhdleri, gündelik esasda insanların həyatı üçün birbaşa təhlükə təşkil edən mina xəritələrinin Azərbaycana verilməsindən imtina edilməsi kimi məsələlər barəde qarşı tərəfə məlumat verib. Nazir, həmçinin bölgədə həyata keçirilən quruculuq və ber-pa prosesləri, bu xüsusda Al-nin mümkün rolundan danışıb. Xüsusi nümayəndə Toivo Klaar bölgədə sül-hün qazanılması üçün birgə çalışmanın vacibliyini qeyd etdi. Al-nin bölgədə sülh, təhlükəsizlik və tərəq-qinin eldə olunması prosesini dəstəkləməyi hazır ol-duğunu vurğuladı. Tərəflər, eyni zamanda Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında əməkdaşlığın perspektivləri barədə fikir mübadiləsi aparıblar.

İmtahan tarixləri dəqiq deyil

Sosial şəbəkələrdə yayılan məlumatlar həqiqəti əks etdirmir

"Həzirdə sosial şəbəkələrdə buraxılış (qəbul) imtahanlarının tarixləri ilə bağlı yanlış məlumatlar paylaşılır. Nəzərinizə çatdırırıq ki, imtahan tarixləri dəqiq müəyyən olunduqdan və müvafiq qurum-larla razılışdırıldıqdan sonra Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən elan olunacaq və Mərkəzin dim.gov.az saytında yerləşdiriləcəkdir".

Bu barədə "Şərq"ə Dövlət İmtahan Mərkəzindən (DİM) bildirilib.

"İmtahan tarixləri ilə bağlı sosial şəbəkələrdə paylaşılan məlumatlar həqiqəti əks etdirmir. Qeyd olunan məsələlərlə bağlı yalnız Dövlət İmtahan Mərkəzinə məxsus informasiya resurslarını izləməyi tövsiyə edirik", - deyə DİM-dən bildirilib.

7 iddiaçı var

Qarabağda radionun açılması üçün sənəd qəbulu başa çatıb

tezliyinə 10 fevral 2021-ci il tarixdən 12 mart 2021-ci il tarixdək elan etdiyi müsabiqə üçün sənəd qəbulu başa çatıb.

MTRŞ-dan bildirilib ki, müsabiqə çərçivəsində 7 iddiaçı Şuraya sənədlərini təqdim edib. Bunlar "Real Tehlil İnfomasiya Mərkəzi" MMC, "Caspian International Broadcasting Company" MMC, "Balans Studiyası" MMC, "INS ÇM" MMC, "İsti Press" MMC, "Azad Azərbaycan" Müstəqil Teleradio kompaniyası və "ARB 24" MMC-dir.

"Televiziya və radio yayımı haqqında" qanuna əsasən, MTRŞ müsabiqəyə sənəd qəbulunun başa çatmasından sonrakı 30 gün ərzində iddiaçılardan sənədlərini araşdırıb müsabiqənin nəticələri barədə qərar qəbul etmelidir.

Vahid informasiya bazası olacaq

Səhidlərin və şəhid ailəsi üzvlərinin elektron reyestri yaradılacaq

Azərbaycanda səhidlərin və şəhid ailə üzvlərinin reyestri yaradılacaq.

Bu, Milli Məclisə daxil olan və birinci oxunuşda müzakirəyə çıxarılaçq "Şəhid adının əbədiləşdirilməsi və şəhid ailələrinə edilən güzəştlər haqqında" Qanunu-nunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsində əksini təpib.

Qanun layihəsinə əsasən, müvafiq icra hakimiyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) şəhid və şəhid ailəsi statusu almış şəxslərin vahid informasiya bazasını yaratmaq məqsədilə müvafiq icra hakimiyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) elektron informasiya sistemində şəhid və şəhid ailəsi statusu almış şəxslərin reyestriini elektron formada aparır. Şəhid və şəhid ailəsi statusu almış şəxslərin reyestrinin aparılması qaydası müvafiq icra hakimiyəti orqanın (qurum) tərəfindən müəyyən ediləcək.

Qeyd edilib ki, Azərbaycan Respublikasının işğaldən azad edilmiş ərazilərində sosial-iqtisadi, humanitar, təşkilati və digər təxirəsalınmaz məsələlərinə həlli,

eləcə də bu sahədə fəaliyyətin əlaqələndirilməsi məqsədilə "Azərbaycan Respublikasının işğaldən azad edilmiş ərazilərində məsələlərin mərkəzləşdirilməsi qaydada həlli ilə bağlı Əlaqələndirmə Qərargahının yaradılması haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamına uyğun olaraq yaradılmış iş-ci qrupunun müvafiq qərarına əsasən şəhidlər, şəhid ailə üzvləri barədə vahid informasiya bazasının yaradılması nəzərdə tutulur.

Şəhid və şəhid ailəsi statusu almış

şəxslərin reyestrinin hazırlanmasında əsas məqsəd hazırkı tarixdək verilmiş və bundan sonra verile biləcək statuslar əsasında şəhidlər, şəhid ailə üzvləri barədə vahid informasiya bazasının yaradılması, müvafiq məlumatların toplanılması, saxlanması və axarışının automati-laşdırılmasının təmin edilməsidir.

Reyestrin təşkili gələcəkdə status ve-rilməş şəxslərin sayının dəqiqləşdiril-məsi, onların uçutunun aparılması, şəxslərin (ailə üzvlərinin) statusları haqqında kağız daşıyıcılarında olan müvafiq vəsiqələrdən imtina edilməsi, onların dövlət organlarına müraciətləri zamanı statuslarının onlayn rejimdə müəyyən edilməsi, habelə sosial təminat hüquqlarına proaktiv qaydada baxılmasının imkanları yaradacaqdır.

Layihə "Şəhid adının əbədiləşdirilməsi və şəhid ailələrinə edilən güzəştlər haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda şəhidlərin və şəhid ailə üz-vlerinin reyestrinin yaradılması ilə bağlı yeni müddəanın təsbit edilməsini nəzər-də tutur.

Ermənilər yeni müharibə qorxusu yaşayırlar

10 noyabr razılaşmasına əməl olunmasa, Azərbaycan yaxın günlərdə Qarabağda antiterror əməliyyatlarına başlaya bilər

Ermənistanda son gün-lər Qarabağda yeni müha-riba olacaqı barədə ciddi təşvişlə müsahidə olunan müzakirələr gedir. Yazın gelişisi ilə Azərbaycanın bə-zini güzəstlərdən imtina edə-cəyi, xüsusilə Qarabağda qalan erməni ordusunun tör-töküntüləri və terrorçu-lara qarşı əməliyyat keçir-cəyi iddia edilir. Əslində ermənilərin bu təşvişi heç də təsadüf deyil.

Məlum olduğu kimi martın 15-dən 18-dək Azərbaycan Ordusu 10 min canlı qüvvə, yüzlərlə herbi texnika, aviasiya və PUA-ların iştirakı ilə anti-terror təlimləri keçirəcək. Bununla yana-şı, Azərbaycan İsraildən 2 milyard dollar mebləğində silah alınması ilə bağlı mü-qavile imzalayıb. Həm de Prezident İl-ham Əliyev Ermənistandan Zəngəzur dəhlizinə mane olmaq cəhdleri haqda "onları buna mecbur edəcəyik" ifadəsini işlədib. Separatçı Arutyanın "müsə-viri" Tigran Abramyan erməniləri sakit-leşdirməyə çalışıb. O iddia edib ki, yaxın perspektivdə Qarabağda herbi əməliyyatlar istisnadır, amma uzaq perspektivdə mümkündür. Abramyan yaxın müddətdə herbi əməliyyatların yenilənməsini rus sülhmeramlılarına görə istis-na edib. O bildirib ki, Rusiya yeni herbi toqquşmaya imkan verməyəcək. Qeyd edək ki, Qarabağda, rus sülhmeramlı-larının məsuliyyət zonasında erməni silahlılarının "postlarda" qulluq keçdiyinə dair videolar paylaşılib. Bu isə 10 noyabr 2020-ci il tarixli üzterəflı bəyanata ziddir. Bəyanata görə, ermeni silahlı birlikləri Azərbaycan ərazisini qeyd-şərtsiz tərk etməlidir. Ermeni ordusunun 10 noyabr bəyanatından sonra Azərbaycan

ərazisini tərk etməyən silahlıları terror-culardır. Buna görə de Ermənistanda Azərbaycan Ordusu və DTX-nin antiteror əməliyyatı keçirə biləcəyi və bunun aprele qədər mümkünüyü haqda ciddi iddialar səsləndirilir.

Vəhdət Partiyasının sədr müavini Vasif Əfəndiyev "Şərq"ə bildirib ki, Azərbaycan Qarabağ müharibəsindəki Zəfəri ilə regionda real herbi-siyasi vəziyyət yaradıb. Ekspertin sözlerinə görə, 10 noyabr bəyanatı sülh müqaviləsi olmasa da, ümumiylidə tərəflərin im-zaladığı şərtləri yerine yetirməsi üçün bütün imkanları yaradıb: "Razılaşmanın bütün bəndləri yerine yetirilərsə, gəl-cəkdə yekun sülh müqaviləsi bağlanı-bilar. Lakin Ermənistandan revanşist qüv-vələri regionda sabitliyin yaranmasında maraqlı deyil. Onlar Nikol Paşinyani möglubiyyətin esas səbəbi olaraq görür və herbi situasiyanın Ermənistandan xey-rinə dəyişə biləcəyi ilə bağlı absurd id-dialarla çıxış edirlər. 44 günlük müharibənin gedişində Ermənistən müt-təfiqləri tərefindən herterəflı yardım almasına baxmayaraq, böyük möglubiyyətə uğradı və müdafiə sistemi tamamilə çökdü. Bundan sonra Ermə-nistən ordusunun ortabab səviyyəyə

çatması üçün normal iqtisadi inkişaf şərtləri daxili-ləndən azı 20 il vaxt tələb olunur. Azərbaycan Ordusu isə 44 günlük mü-haribənin gedışatında nəinki zəiflədi, eksinə, hərbi taktiki potensialını dəfələrlə artırmağa nail oldu. Təbii ki, bu nailiy-yətlər qorunub saxlanıl-malıdır. Ona görə də mütəmadi olaraq böyük mashtablı hərbi təlimləre ehtiyac var".

Politoloqun fikrincə, herbi təlimlər Azərbaycan ordusunun herbi qüdrətini və taktiki potensialını artırmaq üçün nəzərdə tutulub: "Rusiya və Ermənistandakı revanşist qüvvələrin hay-küy salaraq guya yeni müharibəyə hazırlaşdıığımızı iddia etməsinin əsası yoxdur. Ancaq 10 noyabr razılaşmasının təlebləri yerine yetirilmesində təribat xarakterli hərəkətlər olarsa, 10 minlik təlim heyəti Qarabağda antiterror əməliyyatlarına başlaya bilər. Ermənistən öz pozucu hərəkətlərinin gələcəkdə baş verə biləcək məntiqi cavabını Azərbay-can tərefinin müharibəye hazırlaşlığı kimi qələmə verməyə çalışır. Eyni zamanda rəsmi Rusyanın təlimlərlə bağlı verdiyi "Azərbaycan Ordusunun təlimləri sabitliyə və təhlükəsizliyə risk yarat-mır" bəyanatı gələcəkdə öhdəliklərin yerine yetirilməsi üçün onların üzərinə məsuliyyət qoyur. Nəzərə çatdırım ki, Ermənistən da 7500 nəfərlik heyətə təlimlərə başlamaq barədə qərar qəbul edib. Ermənistən işi durumuna baxsaq, indiki məqamda herbi təlimlər mümkün görünmür. Bunun üçün hazırda Ermənistən siyasi-herbi və iqtisadi imkanları çox məhduddur".

İsmayıllı Qocayev

Dövlət orqanlarına kvota qoyulmayıb

Qazilərin işlə təmin olunması bir nömrəli məsələ olmalıdır

raqlı deyillər. Baş belə olan təq-dirdə müharibədən çıxmış insanlar necə bir işlə təmin olunmalıdır? Ümumiyyətə, onla-rın işe götürülməsi ilə bağlı hansı zəruri tədbirlər görülməlidir?

Mövzu ətrafinda fikirləri "Şərq"ə bölüşen "Altay" Sosial-Araşdırma Mərkəzinin rəhbəri Elçin Bayramlı bildirib ki, bütün dövrlərdə və müharibələrdə bu məsələyə xüsusi ya-naşma olub. Müharibə veteranları ilk növbədə işlə təmin olunub, özü də mümkün qədər daha yaxşı işlərlə: "Həm dövlət, həm də qeyri-dövlət idare və müəssisələrində bu məsələyə

ciddi yanaşmalıdır. Əmək Nazirliyi buna nəzarət etmeli, məşğulluq mərkezləri müharibə istirakçılarının boş vakansiylara yerləşdirilməsi üçün tədbirlər görməlidir. DOST mərkəzləri də bu işe ciddi yanaşmalıdır".

E.Bayramlı əlavə edib ki, mü-haribə əllilləri əllilik dərəcələrinə və iş qabiliyyətlərinə uyğun işlə təmin olunmalıdır: " "Əllillərin sosial müdafiəsi haqqında" Azə-

baycan Respublikasının 25 av-qust 1992-ci il tarixli 284 nömrəli Qanununda qeyri-dövlət idare, müəssisə və təşkilatlarında əllil kvotası qoyulub. Belə ki, her bir müəssisə öz işçilərinin müəyyən fazını əllillərdən götürməlidir. 25 nəfər və daha artıq işçisi olan

idare, müəssisə və təşkilatlarında işçi sayından asılı olaraq 3-5 faiz aralığında əlliller işe götürülmeli-dir. Yəni, 25 nəfər işçisi olan şirkət azı 1 nəfər əllili işlə təmin etməlidir. Burada müharibə əllillərinə daha çox üstünlük verilmelidir. Amma təessüf ki, qanunla bu kvota dövlət orqanlarına aid edilməyib. Bu çox səhv addımdır. Dövlət orqanlarında milyondan artıq işçi çalışır, onlara niyə kvota tətbiq edilmir mənə aydın deyil. Onsuz da xüsusi şirkətlər əllilləri işe götürməkdə maraqlı deyillər, amma dövlət orqanları maraqlı olmalıdır".

E.Bayramlı vurgulayıb ki, qanunla yanaşı, burada vicdan məsəlesi də önemlidir: "Ölkəmiz və xalqımız uğrunda döyüşüb sağlamlığını qurban vermiş, əllil olmuş insanların işlə təmin edil-məsi bizim mənəvi borcumuz ol-malıdır. Necə ki, onlar vətən və xalq qarşısında öz borclarını yeri-ne yetirdilər, biz də onları qarşı-sında bu borcu yerinə yetirməliyik. Hesab edirəm ki, müvafiq dövlət orqanları bu mə-sələ ilə ciddi məşğul olmalıdır".

Aynurə Pənahqızı

Nitqində xeyli irəliləyiş var

Ürəyindən qəlpə yarası almış qazinin vəziyyəti yaxşılaşır

Vətən müharibəsi qazisi Elçin Səmədov müalicədən sonra yeni evine dönüb.

İTV əməkdaşları qazimizin yeni evində qonaq olub.

Bakıda müalicəsini uğurla başa vuran qazi Qəbələyə, evinə qayıdır.

Müalicədən sonra Elçinin nitqində xeyli irəliliyiş var. Əvvəlkinə nisbetən az da olsa gəzə bilir. Günü gündən vəziyyəti daha da yaxşılaşır.

Qazinin yeni evi xeyirxah insanlar tərəfindən tikilib. O, əvvəller vaqon evdə yaşayırdı.

Xatırladaq ki, Elçin Səmədov Vətən müharibəsində ürək nahiyyəsində qəlpə yarası almışdır.

Novruz bayramında əfv gözlənilir

Əfv komissiyası ümumilikdə 1000-dən artıq müraciətə baxacaq

Azərbaycan Prezidenti yanında Əfv Məsələləri Komissiyası ümumilikdə 1000-dən artıq müraciətə baxacaq.

"Şərq"-in məlumatına görə, komissiya bütün kateqoriyalardan olan müraciətlərə baxır. Mülkiyyət əleyhinə, sağlamlıq əleyhinə cinayətlər, iqtisadi cinayətlər, korrupsiya və rüşvətxorluqla bağlı cinayətlər, meşət zorakılığı ilə bağlı və digər cinayətlərlə bağlı müraciətlər, o cümlədən yol nəqliyyat hadisəsi törəmti sexslerin, əcnəbilərin və herbi qul-lüquların müraciətlərinə tərəfindən baxılır.

Qeyd edək ki, komissiyanın 8 iclası keçirilib və daxil olan yeni müraciətlərin 850-dən çoxuna baxılıb. Növbəti iclas bu gün keçiriləcək.

Komissiya iclaslarının gələn həftə yenənək təqdim olunacağı və siyahının dövlət başçısına təqdim ediləcəyi nəzərdə tutulur. Novruz bayramı ərəfəsində əfv sərəncamının imzalanacağı gözlənilir.

Maykl Rubin Türkün düşməni sayılır

ABŞ, Avropa Birliyi və onların əreb müttəfiqləri Kiprin "işgalinə" görə Türkiyəye sanksiyalar tətbiq etməlidirlər. Bu iddia ile amerikalı konqresmen Maykl Rubin çıxış edib. Konqresmene görə, Türkiyəye ciddi sanksiyalar tətbiq etməyin zamanı çatıb: "BMT Təhlükəsizlik Şurasının coxsayı qətnamələri Kiprin "işgalinə" son qoymayıb. Kipr dalanından çıxməq üçün indi başqa yanaşma ehtiyac var".

Siyasi şərhçilərin sözlərinə görə, amerikalı konqresmen Maykl Rubinin Kiprin "işgalini"na görə Türkiyəye sanksiya çağırışı absurd və savadsız bir yanaşmadır. Kipr adasında heç bir işgal faktoru yoxdur. Ötən əsrin 70-ci illərində Yunanistan Enozis planı çərçivəsində adanı işgal etmək üçün cəhd göstərib. Türkiyə isə öz növbəsində həm bu cəhdin aradan qaldırmaq, həm də adadakı türk əhalinin təhlükəsizliyini qorumaq üçün hərbi müdaxilə etdi. Bunun adı isə heç bir hələ işgal ola bilməz. Bu gün əger Kipr adasında gərginlik hökm sürsə, bunun günahkarı rəsmi Ankara yox, Afinadır. Bu cür

əsəssiz iddialar ABŞ-Türkiyə münasiətləri üçün də ciddi təhdiddir.

Politoloq Natiq Miri "Şərq"ə vurğulayıb ki, Maykl Rubin Türkiyə düşməni kimi tanınır. Onun sözlerine görə, Rubinin Türkiyəye qarşı çıxmazı indiki gərginliklə bağlı deyil: "Türkiyədə hərbi çevrilişə cəhd zamanı Amerikalı konqresmenlərin ən "aktiv" məhz Rubin idi. O, AKP həkimiyətinin devrilməsini ciddi şəkilədə dəstəkleyənlərdən biri olub. Hər vəchle Türkiyəye ağır sanksiyaların tətbiqini tələb edib. Türkiyəni Kiprin "işgalinə"nda suçlamaq absurd yanaşmadır. Daha doğrusu, açıq-aşkar yalan

Türkiyəni Kiprin "işgalinə"nda suçlamaq absurd yanaşmadır

iddiadır. Kipr əsrlərdir müsəlman toplumunun yaşadığı ərazi olub, Osmanlıların tarixi torpağı sayılıb. 1974-cü ildə Türk Ordusunun Kipre girməsi sayəsində adada yaşayan türklərin soyqırımının qarşısı alındı. Əks halda böyük qətləm baş verərdi. Halbuki, bu dəhşətli faciələr bütün gün "insan hüquqlarından" dəm vuran Qərbin gözü qarşısında baş verirdi. Ancaq heç kim türklərin qətləne qarşı çıxmırı. Əger Türkiyə gecikseydi, adadakı türklərin mühüm hissəsi öldürüləcək, yerdə qalanlar isə qovulacaqdı. Ona görə də ortada tarixi cəhətdən heç bir işgal faktı yoxdur. Təbii ki, belə şəraitdə hansısa sanksiyadan söhbət gedə bilməz".

N.Mirinin qənaətincə, ABŞ gündən-güne güclənən Türkiyəni qarşısında deyil, yanında görmək istəyir: "Ankara hökuməti başda Amerika olmaqla NATO üzrə müttəfiqlərini neyträallaşdırmaq üçün Rusiya və Çinlə siyasi-iqtisadi əməkdaşlıqdan çəkinmir. Türkiyəye qarşı sanksiya NATO-nun cənub sərhədlərinin boş qalması deməkdir. Sanksiya və təzyiq dilində danışmaq zamanı çoxdan ötüb".

İsmayıllı

Gözəl təşəbbüsdür, təqdir olundu

Vətənpərvərlik haqqında qanun hazırlanır

Azerbaycanda Vətənpərvərlik haqqında yeni qanun layihəsi hazırlanır. Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin martın 15-də keçiriləcək iclasında bu barədə məsələ müzakirə ediləcək.

Qarabağ Azadlıq Teşkilatının sədri Akif Nağı mövzu ilə bağlı "Şərq"ə aqıqlamasında bildirik, qanun layihəsində hərbi vətənpərvərlik təbriyəsinə daha çox yer verilməlidir: "Hesab edirəm ki, bu çox gözəl təşəbbüsdür. İndi kimi həmin məsələ ilə bağlı qanunun olmaması əslində nöqsandır. Həmin sahədə kifayət qədər işlər görüllür. Düşünürəm ki, bunun qanuni bazası olacaqsa daha yaxşıdır. Qanun layihəsində bütövlükdə vətənpərvərlik təbriyəsinə diqqət yetirilməlidir. Bununla bağlı müəyyən institutların da yaranmasına ehtiyac var. Başçadan başlayaraq, orta və ali təhsil müəssisələrində bu məsələyə ayrıca və xüsusü diqqət yetirilməlidir. Həmçinin hərbi vətənpərvərlik təbriyəsinə də yer verilməlidir. Biz başqa ölkələrin təcrübəsində görmüşük ki, bir çox hərbi mərkəzlər yaradılır və ora gəncələr cəlb olunur. Qanunda buna nəzər yetirilsə daha yaxşı olar".

Aytac Ali

"Ermənistanda 1999-cu ilin terroru təkrarlana bilər"

Məlum olduğu kimi, Ermənistən Baş Qərargah rəisi Onik Qasparyan tutduğu vəzifədən azad edilib. Çünkü Ermənistən Prezidenti Armen Sarkisyan müəyyən edilmiş vaxt ərzində nə onun qovulması barədə fərman imzalayıb, nə de Konstitusiya Mehkəməsinə şikayət edib. Bu barədə TASS Ermənistən Baş naziri Nikol Paşinyana istinadən məlumat yayıb.

"Prezident Armen Sarkisyanın Silahlı Qüvvələrin Baş Qərargah reisinin vəzifədən azad edilməsi haqqında fərman layihəsini imzalamaması, həm də eyni zamanda layihəyə Konstitusiya Mehkəməsində etiraz etməməsi faktını əsas götürərək 10 martdan etibarən Silahlı Qüvvələrin Baş Qərargah reisi Onik Qasparyan tutduğu vəzifədən azad edilir" - deyə Ermənistən hökumətinin mətbuat xidməti N.Paşinyana istinadən xəbər yayıb.

Bu isə onu göstərir ki, daxili qarşışdırma getdikcə artır. Paşinyanla Sarkisyan sanki kəndirimiş, dövlət idarəciliyini hərəsi bir tərəfə çəkirər. Beləliklə, əs-lində bili-bilə, göz görə-görə dövlətlərinin sonunu gətirirər.

BDU-nun professoru, politoloq Əlimusa İbrahimov Ermənistəndəki vəziyyəti "Şərq"ə şərh etdi: "Paşinyan Baş Qərargah reisi Onik Qasparyanın istefasına nail olsa da, müxalifet mübarizədən və hərbi əməkdaşlıqdan bele tezliklə el çəkməyəcək. Bəli, Onik Qasparyan rəsmi olaraq tutduğu vəzifəni tərk etdi. Onun vəzifədən azad

edilməsi haqqında əmr verildiyi vaxtdan iki həftə sonra olsa da, qüvvəyə mindi. Nikol Paşinyanın növbəti əmri ile Artak Davtyan artıq Ermənistən Silahlı Qüvvələrinin yeni Baş Qərargah reisidir. Müxalifet isə qərarın qeyri-qanunu olduğunu sübut etmək üçün fealiyyətini davam etdirir.

Onik Qasparyanın müdafiəsi-nə qalxan ve özlərini "Qarabağ hərbçiləri" adlandıran 124 nəfərin vəziyyəti isə olduqca çətinləşib. Onlar Azerbaycan əsgerlərinə tabe olub əsir düşmək, yaxud İrəvana gedib Paşinyanın göstərişi ilə hebsxanaya salınmaq arasında seçim etməlidirlər.

Təbii ki, hebsxana təkcə onların deyil, Paşinyana qarşı müxalifət birləşən bütün hərbçilərin gələcək məkanıdır. Zənnimcə, general paqonları və Rusiya xüsusi xidmət orqanlarına işləmələri onları Paşinyanın "caynağından" qurtarmayacaq. İkinci bir tərəfdən, silahlı qüvvələrdə baş nazırın etibar etdiyi səriştəli kadrlar tükənməkdədir. Bunu 2020-ci ilədək Ermənistən silahlı qüvvələrinin baş qərargah reisi olmuş və karantin zamanı oğluna dəbdəbeli toy etdiyinə görə istefaya göndərilmiş Davyanın geri qaytarılması isbat edir.

Amma hələlik Paşinyanın vəziyyəti gərginləşdirmək deyil, sabit-

"Müxalifet mübarizədən və hərbi əməkdaşlıqdan bele tezliklə el çəkməyəcək"

ləşdirmək yolunu tutub. O, prezident Armen Sarkisyanla birlikdə bu istiqamətdə hərəkət edir. Baş qərargahda çıxışı zamanı hərbçilərə müraciəti dediyimiz fikrin əyani sübutudur: "Onik Qasparyan qanuna uyğun olaraq silahlı qüvvələrin baş qərargah rəisi vəzifəsindən azad edilib. Ermənistən qarşısında xidmətlərinə görə cənab Qasparyana təşəkkür edirəm... Burada oturanların hamisində xahiş edirəm, Ermənistən naminə fealiyyətlərini davam etdirsinlər".

Politoloq daxildəki durum bundan sonra daha da qəlizləşəcəyi qənaətindədir: "Yeni Baş Qərargah reisinin və-

zifəsinin icrasına başlaması üçün hələ müəyyən qaydalara emel olunmalıdır. Prezident üç gün müddətində baş nazırın sərəncamını imzalamalıdır. Əks təqdirdə sərəncam yenidən Nikol Paşinyana geri göndəriləcək və o, ikinci dəfə prezidente müraciət edəcək. Bəlkə, nəzəri cəhətdən Armen Sarkisyan istəsə idi, Onik Qasparyanı vəzifəsində saxlaya bilərdi. Amma Paşinyanla qarşışdurmayı son həddədək çatdırmaqla maraqlı olmadığını göstərdi.

Ola bilsin, baş nazırın əlində olan və istifadə etməyə hazırlaşlığı məlumatlar prezidentin onunla razılışmasına təsir gö-

tərdi. Ermənistən prezidenti bununla müxalifətin ona bəslədiyi ümidi itirdi. Bundan sonra İrəvan küçələrində səslenən şuarlar zamanı Armen Sarkisyanın da adı Paşinyanla birgə xain kimi çeki-ləcək.

13 martda Prezident Armen Sarkisyan "Ölkənin xilası hərəkatı"nın üzvləri və Ermənistən parlamentinin fraksiya liderləri ilə görüşmək istəyir. Görüş zamanı prezidentin ölkədə veziyəti sabitləşdirmək üçün ortaya atacağı təkliflər haqqında qabaqcədan fikir söylemək çətindir. Amma müxalif qüvvələrin yeni yaranmış şəraiti uyğun mübarizə vasitəleri haqqında düşündürükleri artıq məlumdur.

Hərçənd, onların əllerindəki vasitələr son həddə qədər məhdudlaşdırılıb. İndi Ermənistəndə 1999-cu il 27 oktyabrında parlamentdə baş verən terrorun bu və ya digər formada təkrarlanması daha real görünür.

Xatırladıq ki, həmin terror nəticəsində Nairi Hunanyanın başçılıq etdiyi 5 silahlı şəxs paytaxt İrəvanda Ermənistən Milli Məclisinə silahlı basqın etmişdi. Nəticədə ölkənin siyasi rəhbərliyindəki de-faktō qərar qəbul edən Baş nazir Vazgen Sarkisyan və parlamentin spikeri Karen Dəmirçian daxil olmaqla 8 nəfər öldürülmüşdü.

Sarkisyan və Dəmirçianın islahata meyilli koalisiyası həmin ilin mayında keçirilən parlament seçkilərini səs çoxluğu ilə qalib gəlmış və praktiki olaraq Prezident Robert Koçaryanı siyasi səhnədən kənarlaşdırılmışdı".

Kənan Novruzov

Gənclərin YAP-in rəhbərliyinə yolu açıldı

Bu günlərdə Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) 7-ci qurultayından keçirilməsi respublikamızın ictimai-siyasi həyatında böyük hadisə kimi yadda qaldı. Qurultaya vacib dəyişikliklər həyata keçirildi. Partyanın yeni Nizamnaməsinin qəbul olunması, idarə Heyətinin 40 nəfərdən ibarət tərkibdə seçilməsi partiyada fəaliyyətin tənzimlənməsinin yeni və əvvəl mexanizminin yaradılması baxımından aktuallaşdırıldı.

"Şərq" olaraq YAP Siyasi Şurasının üzvü, sabiq deputat, məşhur "91-lər"dən olan professor Sahlar Əsgərovla əlaqə saxlayıb qurultaydakı dəyişiklikləri müzakirə etdi:

- Sizcə, hakim partiyadakı növbədən kənar qurultay nə ilə bağlı idi?

- Bu qurultay gözlənilən idi. Çünkü ölkədə ictimai-siyasi vəziyyət çox dəyişmişdi. Artıq torpaqlarımızın 95 faizi qaytarılıb. Bundan qabaq isə dövlətin daxili idarəetmə və kadr sistemində gənclərə üstünlük verilirdi. Xalqın etibarını doğrultmayan şəxslər idarəetmədən uzaqlaşdırıldı. Bütün bunlar isə YAP-in 7-ci

"Yeni heyətin hansı düşüncə ilə partiyaya gəlməsi önemlidir. Özlərini varlandırmak üçün gəliblər, yoxsa dövləti? Öz mənafelərini güdəcəklərsə, hökmən varlanacaqlar, amma zəifləyən dövlət olacaq"

cəlb olunmasının tərəfdarıymış. Lakin hər bir insanın iki mənafeyi var: bunun biri şəxsi, digəri isə ictimai mənafedir. İnsan anadan olanda şəxsi mənafə ile doğulur. Sonra təhsil alıqca onun qəlbində vətənpərvərlik, yəni ictimai mənafə meydana gəlir. Gənclərdən biri vəzifəyə gəlmək istəyəndə onun şəxsi və yaxud ictimai mənafeyinin çox olub-olmadığını ölçmək lazımdır. İctimai mənafeyi çox olan gənclərdən ikiəlli yapışmaq la-

qurultayının keçirilməsini zəruri etdi.

- Qurultayda yenini qərarlar qəbul edildi...

- Fikrimcə, yeni qərarların qəbulu yerində idi. İlk növbədə Siyasi Şuranın aradan götürülməsini alqışlayıram. Çünkü Siyasi Şura gənc kadrların her hansı bir programı idarəetməsində bufer idi. YAP idarə Heyətinin 20 nəfərdən 40 nəfər tərkibə keçməsi, Veteranlar Şurasının yaradılması və Siyasi Şuranın aradan götürülməsi mütləqqi qərardır.

Gənclərin birbaşa və çox asanlıqla partiyanın rəhbərliyinə gəlmesi üçün yol açıldı. Gənclərin hakimiyyətə

zəmirdir. Belə gənclər idarəetmədə olmalıdır. Onlar millət üçün gərəklə adamlardır. Amma şəxsi mənafelərini güdən insanlardan dövləti və milləti qorunmalıyıq. Partiya kifayət qədər yeniləndi, yeni güc və ideyalarla zəngin oldu. Partiyanın yaranmasında ilk gündən iştirak edən və məni yaşda olanlar isə Veteranlar Şurasında toplanıb, öz təcrübə və praktikası ilə gəncləri məlumatlaşdıracaq.

- Bəs yeni heyətdən razılaşırız?

- Tanıdığım və hazırda yeni heyətdə yer alanlardan razıyam. Lakin tanımadiqlarım var ki, onlar barədə fikir bildirməyin tez olduğunu düşünürəm. İşləsinlər, diqqətlə izləyib qiymətləndirirək. Yeni heyətin hansı düşüncə ilə partiyaya gəlməsi önemlidir. Özlərini varlandırmak üçün gəliblər, yoxsa dövləti? Öz mənafelərini güdecək-lərse, hökmən varlanacaqlar, amma zəifləyən dövlət olacaq. Yox, dövlətə qulluq üçün gəliblərse, çox yaxşı olar. Neticələr əldə edəcəyik.

- 6 siyasi partiyanın YAP-a birləşməsini necə dəyərləndirirsiniz?

- Ölkədə partiyaların sayı ne qədər azalsa, bir o qədər yaxşıdır. Fikrimcə, Azərbaycanda partiyaların sayı lazım olan da çox idi. 7-ci qurultayda 6 partiya YAP-a qoşuldu, növbəti qurultayda bu proses davam edərsə, çox yaxşı olar. Bunu cəmiyyətin sağlamlaşması kimi qiymətləndirmək olar.

Söhbətləşdi: Yegane Bayramova

"Bir qazının dərmanını pulsuz verən heç bir aptek yoxdur"

Hər kəs qazılımızın rahat yaşaması üçün işlər görməlidir

edən "Qarabağ Əlillərinə Qayı" ictimai Birliyinin sədri, Qarabağ qazisi Firidun

Məmmədov bildirib ki, son zamanlar Qarabağ mühərbişində əlil olan qazılımızın ciddi problemlərinin olduğunu görürük: "Onların hər cəhətdən sıxıntıları var. Mühərbişə nə qədər insanın qazi olacağını müəyyənəşdirmək çətin idi. 300 min nəfər mühərbişə səfərber oldu, 200-mindən artıq aktiv döyüşlərdə iştirak etdi. 17 min nəfər müxtəlif formalarda gülle

gəldi, 11 min nəfər stasionar qaydada müalicə olundu, 3 minə yaxını isə şəhid oldu. Müvafiq strukturlar hələ ki, həmin şəxslərin probleminin öhdəsinə gəlməyə çalışırlar. Lakin program tam formalaşmadı

ürün ciddi problemlər yaşayırlıq".

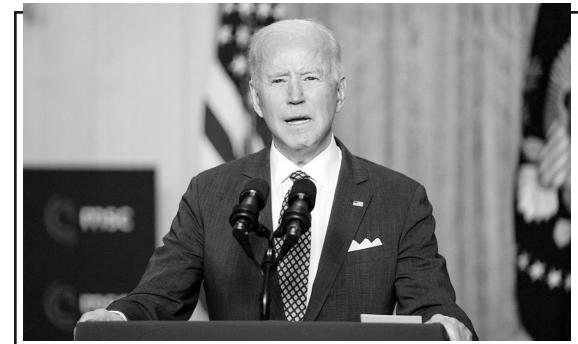
Birlik sədri qeyd edib ki, əsas şikayətlər icra hakimiyyətləri və bələdiyyələrdəndir: "Problemi yalnız dövlət strukturlarının üzərinə atmaq olmaz. Baş verənlər

də sevgi amili, vətənpərvərlik rol oynamalı, hər kəs əlini daşın altına qoymalıdır. Hami bilir ki, bir qazinin dərmanını pulsuz verən heç bir aptek yoxdur. İmkani olan qonşu və qohumlar könüllü olaraq yardım etməlidir. Necə ki, mühərbişə vaxtı bütün xalq birlik nümayiş etdirdi. Təbii ki, dövlət de ciddi islahatlar aparmalıdır".

F.Məmmədov qeyd edib ki, həqiqətən də torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canını qurban vermiş gənclərin rahat yaşamasını istəyirik, dövlət tərəfindən çox radikal və cəsarətli islahatlar həyata keçirilməlidir:

"Amma bu islahatlar aparılmış. Sadəcə müəyyən işlər görüldü, müvafiq yardım fondları yarandı. Lakin bu, sadəcə dövlətin edə biləcəyi işlədir. Könüllü ianələrin verilməsinə fikir vermək lazımdır. Bir sözə, hər kəs qazılımızın rahat yaşaması üçün işlər görməlidir".

Yegane Bayramova

Hər ABŞ vətəndaşı 1400 dollar ödəniş alacaq

Bayden cəmiyyəti barışığa, ümumi sabitliyə səsləyir

ABŞ Prezidenti Co Baydenin COVID-19-a qarşı tələb olunan 1,9 trilyon dollarlıq iqtisadi dəstək paketi Senat tərəfindən qəbul edilib. Qanun layihəsinin qəbul edilməsi 11 saat 50 dəqiqə vaxt aparıb ki, bu da Amerika Senatında rekord göstərici olub.

"Amerika qurtuluş planı" adlanan sənədin imzalanma mərasimi ölkənin xəber kanalları tərəfindən Ağ Evdə yayımlanıb. Qeyd edək ki, iqtisadi dəstək paketinə əsasən, şəxsi təsərrüfatlara 1 trilyon dollar birbaşa ödəmələr nəzərdə tutulur. 415 milyard dollar koronavirusla mübarizəyə və peyvəndlənməyə, 440 milyard dollar isə kiçik şirkətlərə və sosial təşkilatlara ayrılaçacaq.

Baydenin daxili iqtisadi həmləsini "Şərq"ə dəyərləndirən iqtisadçı-ekspert Natig Cəfərli "Şərq"ə açıqlamasında bunun hökumət tərəfindən qəbul olunan ikinci böyük paket olduğunu deyib. Budefəki pakete görə, hər ABŞ vətəndaşına 1400 dollar birdəfəlik ödəniş nəzərdə tutulub: "Bu yardım ölkə əhalisinə koronavirusun vurduğu ziyanın ortadan qaldırılması, insanların sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı atılmış addımdır. Siyasi ayağı isə ondan ibarətdir ki, prezident ona qarşı olan vətəndaşları bir növ qazanmağa cəhd göstərir. Məlumdur ki, seki dönməndə Amerika cəmiyyəti iki cəbhəyə bölünmüştü. Tramp tərəfdarları ilə Co Bayden tərəfdarları arasında qarışdırma hökm süründürdü. Bayden bu qərari ilə cəmiyyəti barışığa, ümumi sabitliyə səsləyir. Hər bir amerikalıya maddi yardım ayrılması məhz buna hesablanıb. Həftə sonundan bu ödəmələrə başlanılaçaq. Ancaq bu, o demək deyil ki, Bayden xarici siyasetə az diqqət ayıracaq və bütün fəaliyyəti ni daxili siyasetə, iqtisadiyyata həsr edəcək. Addımlar paralel atılacaq. Xarici siyasetdə də müəyyən gedişər edilir. İrimiqyaslı iqtisadi paketin isə məqsədi əhalinin maddi vəziyyətini yaxşılaşdırmaq və biznes qurumlarının fəaliyyətinə dəstək olmaqdır".

İsmayıllı

Əmək Məcəlləsinə dəyişikliklər Milli Məclisin plenar iclasının ikinci oxunuşunda qəbul olunub. Məcəlləyə ümumilikdə 12 dəyişiklik nəzərdə tutulub. Dəyişikliklərin əsas mahiyyəti qeyri-resmi məşgullüğün aradan qaldırılması yollarının hüquqi tənzimlənməsi ilə əlaqədardır. Qeyd edilib ki, Azərbaycanda resmi statistika ya əsasən 600 min nəfər qeyri-resmi çalışan işçi var. Bu, həmin insanların əmək, istirahət, digər sosial təminat münasibətlərinə, habelə pensiya təminati məsələlərinə mənfi təsir göstərir.

Qanunvericilik təşəbbüsü işçilərin əmək hüquqlarının möhkəmləndirilməsinə, onların istirahət, məzuniyyət, sosial təminat, habelə geləcəkde pensiya təminati məsələlərinin müsbət həll edilməsinə yönəlib. Vətəndaşların işlə təmin edilməsi Əmək Məcəlləsinin tələblərinə uyğun olmalı, onların sosial müdafiəsi məsəlesi gücləndirilməlidir. Əmək Məcəlləsinə təklif olunan dəyişikliklər vergi və məcburi dövlət sosial siğorta haqqının ödənişlərində yayılma və əmək münasibətləri prosesində mülki-hüquqi münasibətlər formasından suistifadə hallarının qarşısının alınması ilə əlaqədardır. Məcəllənin 7-ci maddəsində nəzərdə tutulan eləvəye görə, tərəflər arasında əmək münasibətləri hesab edilən bir sıra hallar göstərilir və bildirilir ki, onların mülki hüquqi müqavilələrə rəsmiləşdirilməsinə yol verilmir. Bu hallardan biri aşkar edildiyi gündən bu maddənin 2-ci hissəsinə uyğun olaraq yazılı əmək müqaviləsi bağlanmalıdır.

Bir sıra ekspertlərin sözlərinə görə, dəyişikliklər qüvvəyə mindikdən sonra KİV-lər və QHT-lərə işçini mülki-hüquqi

Uğursuz cəhddir

Əmək Məcəlləsinə edilən dəyişiklik problemlərin qarşısını ala bilməyəcək

müqavilə ilə çalışdırmaq praktikasına da son qoyulacaq. Çünkü mülki-hüquqi müqavilə hamimizin xidmət müqaviləsi kimi tanıdığımız razılaşma formasıdır. İndiyədək demək olar ki, bütün qəzet və saytlarda, eyni zamanda QHT-lərde çox az işçinin rəsmiləşdirilməsi əmək müqaviləsi vasitəsilə reallaşdırılırdı. Belə qurumlarda çalışan işçilər rəhbərliyin tövsiyəsi ilə özlerine VÖEN açaraq əmək haqqı deyil, xidmet haqqı alırlar.

Mövcud qanunla bağlı tənzimlənməni "Şərq"ə dəyərləndirir Mətbuat Şurasının sədr müavini, Jurnalistlərin Həmkarlar İttifaqının sədr Müşfiq Ələsgərli deyib ki, bu məsələ Əmək Məcəlləsində öz ekşini tapıb. Məcəllədə göstərilib ki, daimi fəaliyyət göstərən müəssisədə daimi çalışan işçi ilə müddəti müqavilə bağlamaq olmaz. M. Ələsgərinin sözlərinə görə, əger müəssisə daimi fəaliyyətdirsə, işçilər müqavilələr də daimi olmalıdır: "Əslində bu məqam işçinin xeyrinədir. Çünkü xidməti müqavilə ilə çalışan işçilərin geləcəkə fəaliyyətinə xi-tam verilməsi hallarında onların hüquqlarının müdafiəsində problemlər yaranır. Həmkarlar İttifaqı olaraq bu məsələni zaman-zaman qaldırırdıq və bəyan edirdik ki, Azərbaycan media-sında bu cür problemlər var. Əfsuslar olsun ki, daimi redaksiyalarda belə işçilər müddəti müqavilələr bağlanılır. Bu da sonda işçilərin hüquqlarının pozulması ilə nəticələnir. O baxımdan məsələyə konkretlik

gətirilməsi yaxşı haldır. Xidməti müqavilə ancaq işçinin xidmətin qarşılığını, hüququnu tanır. Amma onun işçi kimi hüquqlarını tanımır".

Media təmsilcisinin qənaətincə, dəyişiklik media qurumlarının özü üçün problem yaratmaycaq: "Hazırda "Yeni Media qanunu" adlı başqa bir qanunvericilik layihəsi hazırlanır. Yaxın vaxtlarda parlamente təqdim olunacaq. Qanunun ictimai müzakirələrində mən de iştirak etmişəm. Həmin qanunda yer alan xüsusi müddəaya görə, Azərbaycanda sərbəst çalışan jurnalistlərin hüquqları tanınmış olacaq. Qanun qəbul olunandan redaksiyalarda ştatdankənar çalışan müxbirlərlə əməkdaşlıq problemi aradan qalxacaq. Qanunla müəyyən olunacaq ki, sərbəst jurnalistlər də media nümayəndələri sayılır, amma konkret hansısa KİV-lə əməkdaşlıq etmirlər. Sadece öz məsəsini müqavilə qarşılığında hansısa redaksiyaya satırlar.

Belə olan təqdirdə redaksiyaların da problemi aradan qalxmış olacaq".

Vətəndaşların Əmək Hüquqlarını Müdafiə Liqasının sədrı Sahib Məmmədov isə "Şərq"ə açıqlamasında Əmək Məcəlləsindəki növbəti dəyişikliyi uğursuz cəhd adlandırib: "Bir yerde ki, işçi əmək müqaviləsi ilə işə cəlb olunmalıdır, yəni görülən iş, göstərilən xidmət muzdlu işin xarakterinə uyğundur, orada işçilər mülki-hüquqi müqavilələr bağlanılır. Dəyişiklikdə məqsəd bunun qarşısını almaqdır. Əslində bununla bağlı xeyli cəhdlər olub. Qanunvericiliyə, Vergi Məcəlləsine çoxsaylı dəyişikliklər edilib. Amma dəyişikliklər sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərin vəziyyətini ağırlaşdırmaqdand o yana keçməyib. Bu dəfə də ciddi neticə gözləmirəm. Əslində mexanizmlər düzgün tapılsa, bu, olmalıdır. O yerde ki, işçi müəssisənin daxili qaydalarına, Əmək Məcəlləsi və əmək qa-

nunvericiliyinə uyğun işləyirse, onunla mülki-hüquqi müqavilə bağlanmalı deyil. Belə halda həm işçi itirir, həm də dövlət büdcəsinə, sosial ödəmələrə mənfi təsir edir. Ancaq təklif olunan dəyişikliyin bu problemin qarşısını almağa gücü çatmaya-çaq. Ola bilsin, sadəcə vəziyyəti bir qədər yaxşılaşdırırsın".

S. Məmmədov vurgulayıb ki, mülki-hüquqi müqavilələr Mülki Məcəllənin əsas institutlarından biridir və onu təxire salmağa heç kimin ixtiyarı yoxdur: "Əgər müqavilə əsasında sıfariş tapşırığı, yaxud xidmət tapşırığı həyata keçirirəmsem, yoxlayıcı orqan bunu yoxlaya bilər. Araşdırular ki, doğrudan da burada mülki işçi çalışır, yoxsa sadəcə olaraq onları aldadırlar. Amma məhdudiyyətlərle problemin qarşısını almaq çətin olacaq".

Ekspert KİV və QHT-lərlə bağlı da fikirlərini ifadə edib: "QHT bir layihə həyata keçirirə, təbii ki, orada layihəyə rəhbərlik edən şəxsin əmək müqaviləsi olmalıdır. Amma tutaq ki, təlim keçməyə ekspert cəlb edirə, yaxud hansısa sənədin hazırlanması üçün mütəxəssise sıfariş verirə, bu halda əmək münasibətlərinin yaranmasına ehtiyac yoxdur. KİV-lərde isə yanlış praktika var idi. Xüsusən, özel televiziyalarda işçilərlə əmək müqaviləsi bağlanırmışdır. Əvezində mülki-hüquqi müqavilələr bağlayırdılar ve həmin adam illərlə telekanalda çalışırdı. Bu, problemdir. Ancaq televiziya hansısa program üçün eksperte müraciət edirə, və ondan bir neçə verilişin təqdim olunmasının istəyirə, belə əməkdaşla mülki-hüquqi müqavilə bağlanıbilər. Çünkü həmin işçi müəssisənin daimi ştatında olmur. Lakin bir işçinin illərlə faktiki muzdlu kimi çalışdırılması doğru deyil və bunun qarşısı alınmalıdır".

İsmayıllı Qocayev

Küçələr dolub, boşalır

Ermənistanda hakimiyyət dəyişikliyi gözlənilmir

buatları İrevandakı siyasi oyularda artıq iki tərəf deyil, üçüncü qüvvənin də meydana atıldığını iddia edir. Maraqlıdır, bu "üçüncü qüvvə" kimdir və situasiya hansı tərəfin lehinədir? Ermənistanda siyasi gərginliyin növbəti mərhəlesi nə vəd edir?

Sıallarımızı cavablandırın politoloq Nurlan Qələndərli "Şərq"ə açıqlamasında bildi-

quda dayanaraq növbəti həmle fürsəti güdməsi də reallıqdır. Ona görə də məğlub ölkədə ictimai-siyasi gərginliyin azaldığını, yaxud qarşıdurmanın səngidiyini söylemək mümkün deyil. Proseslərin önmüzdəki günlərde de zaman-zaman artan və azalan dinamika ilə cərəyan edəcəyi proqnozlaşdırmaq olar".

Politoloqun sözlərinə görə, Ermənistanda baş nazır-ordu rəhbərliyi qarşıdurması mülki-fət üçün "taymaut" götürməyə və resursları yenidən sefərber edərək təşkilatlaşmaya imkan yaradıb: "Hətta hakimiyyət daxilindəki bəzi qüvvələrin də mülki-fətə iştiriliyi üçün təmaslar yaratdığı qeyd edilir. Ermənistanda mətbuatı Paşinyana qarşı təşkil edilmiş bu müqavimət qrupunu "üçüncü qüvvə" adlandırır. Amma məsələ ondadır ki, hazırkı situasiyada konfrontasi-

ya tərəflərinin güc və təsir nisbi iqtidarı lehinədir. Mülki-fətənin həlliədici ictimai dəstək elə qazanmayı bacarmaması, hakimiyyətdaxili mülki-fətənin koordinasiyalı hərəkət edə bilməməsi və digər bu cür amillər Paşinyana rəqiblərinin həmle qüvvəsini zəifletmə şansı verir".

N.Qələndərli qeyd edib ki, Paşinyan həm hakimiyyət daxilindəki, həm də klassik mülki-fətənin manevr imkanlarını daraltmaq üçün repressiv metodlardan istifadə edərək siyasi pressinqi davam etdirəcək: "Mülki qüvvələrin isə iqtidara təzyiq aksiyalarının davam edəcəyini düşünürəm. Siyasi səh-nəyə "Üçüncü qüvvə"nin daxil olub-olmamasından asılı olmayaq, proseslər bu cür cərəyan edəcək. Belə bir şəraitdə Ermənistanda xaos, böhran və gərginliyin davam edəcəyi qənaətindəyəm. Lakin etiraz aksiyaları və ehtimal olunan çevriliş cəhdlerinin hakimiyyət dəyişikliyi ilə nəticələnəcəyini proqnozlaşdırmaq olmaz".

Aynurə Pənahqızı

“Yurddas”ın birləşmək təklifi üzvlərimizdən gəlmışdı”

Martın 5-də Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) növbədənənar 7-ci qurultayını keçirdi. Cəmiyyət tərəfindən diqqətlə izlənən qurultayda bir çox maraqlı məqamlar baş verdi. Partiyanın Siyasi Şurası buraxıldı. Yeni bir qurum - Veteranları Şurası yaradıldı. Təşkilatdakı icra Aparati institutu ləğv olundu. Əvvəzdə Aparat rəhbərliyi yaradıldı. İdarə Heyəti üzvlərinin sayı 20-dən 40-a qədər artırıldı. Və yeni tərkib seçildi. Gözənləndiyi kimi, bir sıra funksionerlər partiyadakı yüksək statuslarını itirdi.

Qurultayda baş verən maraqlı məqamlardan biri də 6 siyasi partiyanın YAP-a birləşmesi idi. Həmin partiyalar içərisində Azərbaycan Yurddas Partiyası (AYP) da yer alır.

AYP-nin sədri Gülayə Səfərova partyanın YAP-a qoşulması barədə "Şərq" in suallarını cavablaşdırıb:

- AYP-nin hakim partiyaya birləşməsi hansı zərurətdən irəli gəldi?

- YAP-a qoşulmaqla bağlı qərarımız

Gülayə Səfərova: “YAP-da bize hansı işi versələr, fərqi yoxdur”

Cəmiyyətdə müsbət qarşılanıb. Mərhum sədrimiz Mais Səfərli 2020-ci ilin dekabr ayında dünyasını dəyişdi. Bundan sonra fəaliyyətimizi dayandırmağı. Çünkü 2021-ci ilin mart ayında qurultayımız olmalı idi, həmin qurultaşa hazırlıqlar gedirdi. Hələ məharibə ərefəsində ölkəmizdəki birlək və həmrəyliliklə bağlı çağırışlar oldu, bütün siyasi partiyalar fəaliyyətlərini dayandırıb, cənab Prezidentin rəhbərliyi altında birləşdilər. 44 günlük məharibə zamanı həmin birlək və həmrəyliyin "dadını" gördük. Qələbəmizi şərtləndirən əsas amillərdən biri

milli birlək nümayiş etdirməyimiz oldu. YAP-a qoşulmaqdə məqsədimiz bu həmrəyliyi davam etdirmekdir. Cənab Prezidentin "Biz birlikdə güclüyük!" şəhəri var idi. Həmin şəhərə cavab olaraq YAP-ı seçdik. Çünkü YAP Azərbaycanın siyasi palitrasının en güclü və nüfuzlu partiyasıdır.

- Bundan sonra YAP-dakı fəaliyyətinizi hansı istiqamətlərdə qurmağı düşünürsünüz?

- Məharibə sona çatıb, lakin bu o demək deyil ki, iş bununla bitir. Qarşıda böyük işlərimiz var. Qələbəmizi möhkəmləndirib, genişləndirməliyik. Azad edilmiş torpaqlarımızda quruculuq işləri aparılmalıdır. Cənab Prezident YAP nümayəndələrini də bu işdə fəal olmağa çağırıb. Qayıdış programı çərçivəsində məcburi köçkünlərimizin doğma torpaqlarına qayıtması prosesində və sosial ədalətin gözlənilməsində, şəhid ailələri-

ne diqqət və qayğının göstərilməsində, gənc nəslin vətənpərvər və milli dəyərlər əsasında təbiye edilməsində fəal olmalıdır.

- YAP-dakı vəzifəniz nə olacaq?

- Bu sualla çox qarşılaşırıram desəm, yerinə düşər. Vəzifə düşkünü olsayıdım, Azərbaycan Yurddas Partiyası olaraq fəaliyyətimizi davam etdirirdik. Yəqin ki, növbəti zamanlarda bizi görüşə devət edəcəklər. YAP-da sıravi işdən tutmuş hansı işi versələr, bizim üçün heç bir fərqi yoxdur. Ölkəmizin rifahi üçün işlərin görülməsində cənab Prezidentin etrafında olub fəallıq göstərsek, bu, biza yetər.

- YAP-a qoşularken AYP-nin neçə üzvü var idи?

- YAP-a birləşmək üçün nəzərdə tutulan üzv baryerini aşmışdıq. Yeni hakim partiyaya qoşulmaq üçün yetəri üzvümüz var. Fəal üzvlərimizin sayı 5 mindir.

- Baş, AYP üzvləri YAP-a birləşməyi necə qarşılıdır?

- Əslində təklif ele öz üzvlərimizdən gəlməmişdi. Gənclər Təşkilatımız və bir sıra rayon təşkilatlarımız bu təklifi verdi. Qurultayda ise bunu səsləndirdik. Qurultay iştirakçı təklifi yekdilliklə qarşılardılar, hər kəsin ürəyincə oldu. Hər birmiz birlək və həmrəyliyin adılığ. Bir yerdə olanda daha güclü olurq. Buna görə də düzgün addım atdırımızı düşüñürəm. Bununla siyasi həmrəylik və milli birləşmənin əsasını qoymuş olduq. Fikrimcə, gələcəkdə bələ birləşmələr yene olacaq.

Yeganə Bayramova

YAP-da sadəcə bioloji yenilənmə aparıldı

İdarə heyətindən kənarlaşdırılanlar iş görmək qabiliyyətində deyildildər

Məlum olduğu kimi, ötən günlərdə YAP-in qurultayı keçirildi. İcəsinin yekunu olaraq ciddi qararlar qəbul edildi və bir sərə ictimai-siyasi şəxslər, o cümlədən Ramiz Mehdiyev, Əli Həsənov və digər ictimai-siyasi şəxslər partyanın idarə heyətindən kənarlaşdırıldılar.

Onlardan biri də millet vəkili Siyavuş Novruzov idi. YAP-in qurucularından olan deputatla əlaqə saxlayıb, məsələyə aydınlıq getirməyə, onun haqqında səslənən iddialara işiq salmağa çalışdıq. Amma parlamenti "Vaxtın yoxdur" deyib telefonu söndürdü.

Biz də mövzunu Siyavuş Novruzovla dəfələrlə debata çıxan AĞ Partiya sədri Tural Abbaslı ile dəvam etdirməyə çalışdıq. O qeyd etdi ki, partyanın idarə heyətindən kənarlaşdırılanlar fiziki olaraq iş görmək qabiliyyətində deyildildər: "Ödür ki, mənçə, bu, sadəcə bioloji yenilənmədir. Həm də kənarlaşdırılanların çoxu Veteranlar Şurasında yer alıblar. Həmin şurancın səlahiyyətləri, statusları indiyədək məlum deyil. Bəlkə də partiya daxilindəki əsas strukturlardan biri olacaq... Gənclər Birliyinə gəldikdə isə oranın üzvlərinin eksəriyyəti parlamentarılardır. Lakin kimse tanır. Bələ adamlar partiyaya hansı töhfə vere bilərlər?!"

Kənan

Türkiyə modelinə keçid vaxt aparacaq

Ordunun ancaq xüsusi təyinatlı qoşundan ibarət olacağını demək doğru deyil

Azərbaycan Ordusu ancaq XTQ-dən ibarət olacaq? - Açıqlandı

Məlum olduğu kimi, martın 15-dən 18-dək Azərbaycan Ordusunda qoşun (qüvvə) növlərinin cəlb edilməsi ilə əməliyyat-taktiki təlimləri keçiriləcək.

Təlimdə 10 min nəfərədək şəxsi heyət, 100-dək tank və digər zirehli texnika, 200-dək müxtəlif çaplı raket və artilleriya qurğusu, reaktiv yaylım atəş sistemi və minaatanlar, 30-dək hərbi aviasiya və müxtəlif təyinatlı pilotluz uçaş aparatları iştirak edəcək. Bəzi ekspertlərin fikrincə, bu, düşmənə göz dağı və ona sonuncu xəbərdarlıqlıdır. Eyni zamanda müxtəlif iddialarla çıxış edənlər də var. Bir çoxları düşünür ki, Azərbaycan Orduyu ancaq xüsusi təyinatlı qoşundan

ibarət olacaq.

Hərbi ekspert Ədalət Verdiyev "Şərq"ə açıqlamasında bu iddialara cavab verdi: "Sözügedən təlimlər operativ-taktiki xarakter daşıyır. Bu zaman bir

çoq qoşun növlərinin, o cümlədən raket-artilleriya qoşunları, quru qoşunları, hava hücumundan müdafiə qoşunlarının hazırlıqları yoxlanılacaq. Bələ qoşun növlərindən biri də xüsusi təyinatlı qoşundur. Amma ordumuzun birmənəli şəkildə onlardan ibarət olacağını demək doğru deyil. Bizim Türkiyə modelinə keçməyimizə isə hələ

çoq var. Bunun üçün gözlediyimizdən də çox vaxt lazımdır. Qərar hələ yeni qəbul edilib və müvafiq silahlardan alınması, həmin silahlardan istifadə edə biləcək ekipajın hazırlanması, struktur dəyişiklikləri heç də asan, bir-iki aylıq məsələlər deyil".

Kənan

248 erməni əsgərin meyiti hələ də morqdadı

Ermənistən Azad TV kanalı bunu laqeydlik kimi təqdim edib

Müharibənin başa çatmasından 4 ay keçməsinə baxmayaraq, hələ də 248 erməni əsgərin meyiti morqlarda saxlanılır.

Axar.az xəbər verir ki, bu barədə Ermənistən Azad TV kanalı məlumat yayıb. Kanal bunu laqeydlik kimi təqdim edib.

Ermənistən Səhiyyə Nazirliyi məlumatı rəsmi olaraq təsdiqləyib.

Qeyd edək ki, erməni axtarış qrupları Azərbaycan Ordusunun icazəsi əsasında Qarabağdağı döyüş meydانlarında axtarışlar aparır. İndiyə qədər 1499 erməni əsgərin meyiti tapılıb. Tapılan əsgər meyiti qalıqları da morqlara daşınır.

ABŞ Avropa Birliyi vasitəsilə İranla danışıqlar aparır

Rəsmi Vaşinqton Avropa Birliyi vasitəsilə İranla dolayı diplomatik danışıqlar aparır və nüvə razılaşması ətrafindakı vəziyyətlə bağlı Tehranin fikirlərini gözləyir.

APA TASS-a istinadən xəbər verir ki, ABŞ prezidentinin milli təhlükəsizlik məsələləri üzrə köməkçi Ceyk Sullivan cümə günü keçirdiyi brifinqdə bildirib.

"Iranla diplomatiya davam edir, ancaq hazırda birbaşa şəkildə deyil. Nüvə anlaşmasına ria-yet olunmasının vacibliyi ilə bağlı mövqeyimizi İran tərəfine çatdırmaqdə köməklik edən və onlara fikirlərini öyrənən AB və digərləri vasitesi ilə əlaqələr var. Hazırkı mərhələdə İranlıların bundan sonra neçə davam etmək istədikləri ilə bağlı sonrakı fikirlərini öyrənməyə çalışırıq, ancaq bizim nöqtəyi-nəzərimizdən bu, asan olmayıcaq. Bununla belə, inanırıq ki, hazırda irəliliyə biləcəyim və yekun nəticədə məqsədimizin İranın nüvə silahı istehsalının qarşısını almaq olan və bunu diplomatiya yolu ilə təmin edə biləcəyimiz diplomatik prosesdəyik", - Sullivan belə deyib.

"Fon" İnsan Resurslarının İnkişafında Dəstək İctimai Birliyinin Qarabağın sosial, iqtisadi, mədəni infrastrukturunun bərpası yönündə başlatdığı "Fon Qarabağ" hərəkatı layihəsi çərçivəsində Böyük Vətən savaşında canlarını torpağının bütövlüyü naminə fəda edən qəhrəman şəhidlərimizin ailələrini ziyarət etməkdə davam edirik. Bu dəfə birliyin üzvü Elyanə Akifqızı ilə evin yeganə övladı olan şəhid Eminin ailəsi ile görüşmek qərarına gəldik. Əslən Cəbrayıldan olan kiçik çavuş İsmayılov Emin Tahir oğlu 21 may 2001-ci ildə Bakı şəhəri Nəsimi rayonunda anadan olub və rayonun 54 sayılı orta məktəbini bitirərək həqiqi hərbi xidmətə yollanıb. Evin tek övladını şəhid vermiş ananı ziyarət etmək nə qədər çətin olsa da borcumu yerine yetirməliyik. Qapını Eminin xalası Sücaət xanım açır. Sonra Məlahət anayla görüşür. Gelişimize çox sevinirlər və bizi aylardır gözleyirlərmiş kimi qarşılayırlar. Söhbətimiz oldu-

**Şəhid
Kiçik Çavuş
Emin İsmayılov**

"Mərd, səxavətli oğlumla fəxr edirəm"

"Kaş bir körpəsi, bir nişanəsi qalaydı..."

ca isti, səmimi başlayır və o qədər mehriban ünsiyyət yaranır ki, artıq bir neçə saat davam edən görüşü yekunlaşdırmağa belə çətinlik çəkir.

Emin körpə iken atasını itirir və Məlahət xanım müxtəlif işlərde çalışaraq oğlunu min-bir əziyyətlə təkbaşına böyüməli olur: "Uşaqlar həyətdə oynayan da Emin butulkə, dəmir yığırdı, paketçi, ofisiyant işləyirdi. Bir dəfə məktəbdə valideyn iclasında dedilər ki, Emin dərsden tez çıxır. Sən demə, işləməyə gedmiş. Dərslerini çox yaxşı oxuyurdu. Onu hazırlığa da qoymuşdum. Bir gün gəldi ki, ana, mən hazırlığa getmek, universitetə qəbul olmaq istəməm. Hazırlığın pulu, dörd il təhsil, geyim, yol xərcləri var. Mənə görə bu qədər əziyyətə qatlaşmağına razı ola bilmərem. İşləyib sənə kömək edəcəm. Beleçə, doqquzuncu sinfi bitirib işləməye başladı. Hər bir ana ilə bala arasında söz-söhbət olur. Amma Emin bir dəfə ananın üzünə ağ olmadı, haqsız olsam belə xətri-mə dəymədi".

Danışlıqca Məlahət xanımın

gözəl simasından yaş sel kimi axıb qara paltarının yaxasına töküller. Sözlər, səsler boğazında düyünlənib qalır. Nə deyəsen, necə edəsən? Yeganə övladı şəhid olan qırx yeddi yaşlı anaya hansı təsəllini verəsən? Yoxdur o təselli. Yoxdur o söz...

Məlahət xanım deyir,
Emin çox istiqanlı, dost-
canlı idi: "Son iş yeri maşın yuma məntəqəsi oldu. Orada çalışıldığı müddətdə tək özü, anası üçün deyil, imkansız tanışları, dostları, qohumları üçün də el tuturdu. Bir imkansız qonşu mənə Eminin onlara bazarlıq etdiyini deyəndə oğlumla daha da qürur duyдум. Mərd, səxavətli oğul böyüdüyüm üçün fəxr elədim. Əsgərlidən zəng edəndə deyirdi ki, ana, darıxma. Gəlib sənə gözəl həyat yaşadacam, səni daha əziyyət çekməye qoymayacam".

Məlahət xanım danışlıqca gözlərindən yaş bulaq kimi çağlayan. Qəhər məni boğsa da, göz yaşımı gizləməyə çalışıram. Amma təkcə göz yaşımı yox, elə özümü də. Evin tek övladını itirəndən sonra yaşamağın mənəsiz olduğunu deyən ananın gözünün önündəcə yoxa çıxməq istiyirəm.

Bir axşam gördüm ki, kimləsə yazışır. Heç ağlıma gəlməzdə ki, Eminin istədiyi qız ola bilər. Axi, o mənim gözümde hələ də böyüməmişdi. Əsgərliyə getməmişdən bir neçə gün qabaq dedi ki, ana, bir qız var, səni görmək isteyir. O qədər sevindim ki. Dədim, anan qurban sənə də, sənin istədiyin qızı da. Ayın 1-i hərbi xidmətə getmeli idi. Həmin gün həm də mənim ad günüm olduğundan hərbi komissarlıqlıdan icazə aldi ki, bir yerdə qeyd edək. Sevdiyi qız da anası ilə gelmişdi. Bir-birimizə hədiyyələr almışdıq. Emin ayın üçü hərbi xidmətə getdi və məzuniyyətə gələndə bu dəfə biz qızın evinə qonaq getdik. Danışlıq, güldük. Kim bildirdi belə olacaq? Qız da, anası

Şəhid Emin İsmayılovun ailəsi ziyarət olunub

da dəfələrlə gəlib yani-ma. Mən o qızı xoşbəxtlik arzulayıram. Kaş bir körpəsi, bir nişanəsi qalaydı. Təsəllim olardı..."

Xalası Sücaət xanım oğlu Elvin silah-
daşlarının xatirələrinin bizimle bölüşür:
"Emin həm ayağından yaralandığına, həm də evin tek övladı olduğunu görə döyüş meydandañından çıxməq əmrialsa da, geri qayıtmadan imtina edir. Deyirmiş ki, ayağımdan axan kisi qanıdır. Bu məsələ birdəfəlik çözülməlidir! Emin idmanla məşğul olurdu, cüssəli idi. Ona iki "Morfi" iynəsi vurulandan sonra aksaya-axsaya döyüşərək irəli gedir. Rabitəçi olaraq həm də ağır rabitə qurğusunu daşıyır-mış. Adını çəkmək istəmədiyim zabit danışır ki, döyüşün qızığın yerində birdən Emin tərəfdən bərk səs gelir. Soruşuram, deyir hər şey yaxşıdı. Amma dənəbəxanda görürəm ki, qolunu qan aparıb. Buna baxmayaraq boy-nuna almır, deyir, yaralıların qanıdır. Elə o vəziyyətdə hər iki qoluya hərəkət edirdi, həm qurğunu daşıyır, həm də bize ruh

vermek üçün zarafatla "Hardasan, Paşinyan?", "Noldu, Paşinyan?" deyə-deyə döyüşürdü. Bir anlıq çıxın düşür, Emin gözdən itir. Onun getdiyi istiqamətdə oluduqca ağır atışma olmuşdu. Komandiri Tağıyev Elçinin arxasında gedir və bir daha geri qayıtmır. Emini sonuncu dəfə elə həmin 6 oktyabrdakı döyüşde görmüşdülər..."

Xalası Sücaət xanım danışır: "Onun itkin xəberini anası özünə yaxın buraxmırı. Deyirdi, mənim oğlum şəhid ola bilər, itkin ola bilməz. 27 sentyabr döyüş başlayanda Emin yolda əsgər yoldaşlarına zarafatla deyirmiş ki, evə dönməyin dörd ayın qalmış gedib şəhid olasan. Sənki ürəyinə damlbmış".

Məlahət ana deyir, əvvəller

yolumun üstündəki uşaq paltaları dükənə girib Eminin doğulacaq oğluna, qızına paltalar bəyənərdim. İndi o dükənların qabağından tez keçirəm ki, gör-məyim.

Nur üzü şəhid anasının gözdən yaş bulaq kimi çağlayır. Sonra oğlu haqqında hansısa xatırəni xatırlayıb gülümşəyir. Gözünün yaşını tələsik silərək daha böyük həvəsle yene başqa bir hadisəni danışmağa çalışır. Sənki qorxur oğlu ilə bağlı han-sısa məqam unudula. İstəyir maddi sıxıntı ucbatında yaşamadığı uşaqlığından tutmuş onu gördüyü son ana qədər Eminə bağlı hər şeyi kino lenti kimi yaddaşımıza köçürsün.

Məlahət xanım Eminin fotolarından ibarət albomları bizə göstərir. Xatırələr bitmir və biz də bu yaraşıqlı, mərd igid haqqında söhbətdən yorulmuruq. Ananı çox incitməmək üçün qalxırıq. Amma sonra yenə nəsə düşür yadına. Bir az da ayaqda sevərək dinləyirik ananı. "Getməyin, oturun yemək hazırlayım", deyir. "Əziyyət çəkməyin", deyə qapının çıxışına yaxınlaşırıq. "Bizdən istədiyiniz bir şey var mı?", deyə soruşurraq. "Tez-tez gelin və Emini tez-tez xatırladin", söyleyir ana. "Mütələq!", deyə söz veririk. Xalası Sücaət xanımla bir-birimizə əlaqə nömrələrimizi yazıb görüşürük. Məlahət ananın ellərindən öpüb qucaqlayıram. Nəsə demək üçün sürətli fikirləşirəm, amma deyəcək söz tap-mırıam. Sənki bütün sözləri yaddaşımızdan silmişdilər və bayaqdan ananın hər düşən göz yaşıının sinəmə saldığı közün ağrısına döze bilməyib ağlayıram.

İsmayılov Emin Tahir oğlu dö-
yüş eməliyyatlarını yüksək peşə-
karlıqla yerinə yetirərkən igidlik və mərdlik nümunəsi göstərdiyi-ne görə ölümündən sonra "Və-tən uğrunda" medalı ilə təltif edilib. II Fəxri Xiyabanda dəfn edilib.

Uca məqamında yerin rahat, ruhun şad olsun gənc igid!

Feyziyyə Soltanmurad

Hər il ekoloji fəlakətlər baş verəcək

“Gələcəkdə yaz və payız fəsli mövcud olmayıacaq”

Mart ayı olmasına baxmayaq, havanın temperaturu həddən çox aşağıdır. Bir neçə müddətdir ki, yağışlı qarlı hava müşahidə olunur. Qonşu ölkə Türkiyədə de bu iqlim dəyişikliyi hökm sürür. Hava şəraiti ile bağlı meteoroloq, professor Orxan Şən açıqlama verib. Onun sözlərinə görə, artıq yaz fəsli 1 ay olacaq.

Məsələ ilə əlaqədar "Altay" Sosial-iqtisadi Araşdırırmalar Mərkəzinin rəhbəri Elçin Bayramlı "Şərq"ə danışdı: "Bele bir proses ilk dəfə deyil. Bu, çoxdan başlayıb və hazırlıda davam etməkdədir. 1853-cü ilde olan hadisə ilə indi yaşadığımız dəyişiklik eyni deyil. Burada davamlı xarakter alan iqlim dəyişməsindən söhbət gedir. Artıq isti ölkə-

lərə qar yağır, soyuq hava şəraiti olan yerlərdə isə insanlar istinin dərəcəsinən dünyasını dəyişir. Əksər dövlətlərin hidrometeoroloji departamentləri insanları aldadır ki, hər şey iqlim normasındadır. Əslində isə bu, tamamilə səhvdir. Çünkü biz özümüz bunu müşahidə edirik. Uşaqlıqdan biliyik ki, qış və yay necə keçir. Lakin son 5-10 il ərzində iqlim dəyişikliyi olduqca şiddetlənib. İnsanları aldatmaq doğru deyil. Dünyada çox təhlükəli prosesler gedir. Bununla bağlı hətta BMT-nin ekoloq qruplarının hesabatları da var. Açıq şəkildə deyilir ki, qarşidan quraqlıq gelir. Ümumiyyətlə, gələcəkde yaz və payız fəsli mövcud olmayıacaq. Ona görə ki, qlobal istileşmə və qlobal soyuqlaşma paralel gedir. Növbəti illərdə ilin bir yarısı qış, digər yarısı isə yay olacaq.

Dünya ölkələrində fasılısız olaraq hər il dayanmadan ekoloji fəlakətlər baş verəcək. Artıq qlobal istileşmə 3 faizə qədər qalxıb. Bu yaxınlarda bir sıra ölkələr yüksib müzakire etdilər ki, istileşməni müəyyən qədər azaltılsınlar. Lakin bunun qarşısını almaq qeyri-mümkündür. Bir neçə gün bundan əvvəl Antarktidada nəhəng buz parçası qoparaq ayrılib, Artikada da eyni proses gedir. Antarktidada ümumən 1.5 dərəcə temperatur artıb. Bu, dünyada rekorddur. Tarixdə belə bir hadisə olmayıb. Sadalanan əlamətlər göstərir ki, gözümüzün onündə dünyamız dağdır. Təessüflər olsun ki, bu veziyətdən çıxış yolları artıq yoxdur. Dünyanın en məşhur alımları belə artıq bunu etiraf edir".

Aytac Ali

Nacaryanla görüşdüyüne dair məlumat yayılmışdı.

Hədiseni "Şərq"ə dəyərləndirən millət vəkili Elman Məmmədov bildirib ki, M.Nacaryan Azərbaycan əsgərlərini öldürmək üçün ermənilər tərefindən göndərilmişdi: "Kimse bize qarşı döyüsdə iştirak edibse, əsgərlərimizi öldürməyə gəlibse, cəzasını almali

"Maral əsgərimizi öldürmək istəyib"

Deputat: "Subyektiv fikrim odur ki, xalqımıza qarşı döyüşənlərə aman verilməməlidir"

Azərbaycanda əsirlikdə olan Livan və Ermənistən vətəndaşı, snayper Maral Nacaryan Beyrut'a qaytarılıb. Bu barədə "Çıçəklenən Ermənistən" partiyasından olan deputat Naira Zohrabyan öz feysbuk hesabında məlumat verib.

"Maral Nacaryan bir neçə dəqiqə əvvəl Beyrutdakı evinə çatdı" - deyə o qeyd edib.

Xatırladaq ki, öten ay Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsinin əməkdaşlarının Azərbaycanda əsirlikdə olan Livan və Ermənistən vətəndaşı, snayper Maral

idi. Biz gedib həmin qadının vətənində ona qarşı döyüşməmişik. Amma gelib bize qarşı müqavimət göstərib, əsgərlərimizi öldürmək istəyib.

Kişi ve ya qadın fərqli etməz, bütün düşmənə qarşı barışmaz mövqedəyəm. Azərbaycan dövləti onun qadın olduğunu, eyni zamanda dövlətlərə münasibətlərdə müəyyən əlaqələri nəzərə alaraq belə humanistlik nümayiş etdirib.

Dövlətin mövqeyi və siyaseti belədir. Təbii ki, dövlət siyasetinin dəstəkləyirəm və əleyhina deyiləm. Amma subyektiv fikrim odur ki, xalqımıza qarşı döyüşənlərə aman verilməməlidir. Həmin şəxslər məhv edilib, cəzalandırılmalıdır".

Yeganə Bayramova

"Şuşaya doğru hərəkətə başlayanda halallıq istədi"

Şəhid atası: "Döyüş yoldaşları elə şeylər danışırlar ki, heyrətlənirəm, indiyədək öz oğlumu tanımadışam"

Vətən müharibəsi üç minə yaxın müxtəlif taleyi birləşdirdi. Şəhidlərimizin uşaqlıqları, həyat yolları, təhəsilləri fərqi olsa da, son mənzilləri eyni idi - şəhadət. Onlar öz qəhrəmanlıqları ilə ən ali qata - əbədiyyətə ucaldılar. Və yəqin, indi bizi seyr edirlər.

Bəlkə də ruhları işğaldan azad etdikləri torpaqlarda gəzir. Əlbəttə, genç yaşında vətən uğrunda canından keçən əsgər Füzuli Hebibinin də ruhu indi şaddır. O, 1995-ci ilde Cəlilabad rayonunda dünyaya göz açıb. 2001-ci ilde orta məktəbə daxil olub. 2013-cü ilde hərbi xidmət keçib. İl yarımla sonra isə tərxis edilib.

Füzulinin bundan sonrakı şərəfli ölüm yolu isə atası Nizami bəy "Şərq"ə danışdı: "Əvvələ, onu deyim ki, uşaqlıq illəri çox maraqlı keçib. Sakit və təvazökar idi. Hərbçi olmaq istəyirdi. Amma mən fikrindən yayındırdım. 2016-ci il Aprel döyüşlərində olduğu kimi, bu savaşda da könüllü iştirak etdi.

Onu saxlamaq qeyri-mümkün idi. Evdən necə çıxdığını da bilmədik. Kimsə ilə görüşmədi. Sədəcə mənə zəng etdi və dedi ki, anamı, nişanlımı sənə emanət edirəm. Beləliklə, sentyabrın 29-da könüllü cəbhəyə yollandı. Deyilənə görə, ilk gündən etibarən hörmət qazanıb.

Ümumiyyətlə, döyüş yolu çox məşəqqətli keçib. Cəbrayılda, Füzulidə, Suqovuşanda vuruşub. Qubadlıda günlərlə meşədə yatıb, ac-susuz qalıb. Sonuncu dəfə oktyabrın 28-də danışdıq.

Şuşa istiqamətində hərəkətə başladıqlarını dedi, halallıq istədi. Söylədiyim kimi, həmin gün son dəfə səsini eşitmidi. Sonradan bildim ki, şəhid dostlarını ərazidən çıxarmaq istəyərən özü de onların yanına-göylərə gedib... Allah secdiyi bəndələri şəhidlik zirvəsinə qaldırmış. Mənim oğlum da həmin zirvəni feth etdi".

Müsahibimiz, həmçinin övladı ilə fərxi etdiyi söylədi: "Avqustda nişanlanmışdı. Ona elə toy edəcəkdim ki, səsi hər yerden gəlsin. Heyif, qismət olmadı. Vətən sevgisi güclü geldi. Oğlum öz qəhrəmanlığı ilə bütün arzularının üstündən xətt çəkdi.

Lakin indi tekçə mən yox, coxları Füzuli ilə qurur duyur. Döyüş yoldaşları elə şeylər danışırlar ki, heyrətlənirəm. Demə, indiyədək öz oğlunu tanımadışam".

Kənan

Ölənlərin sayı da artı

Bir gündə 576 nəfərdə koronavirus aşkarlanıb

Azərbaycan Respublikasında koronavirus (COVID-19) infeksiyasına 576 yeni yoluxma faktı qeydə alınıb, 217 nəfər müalicə olunaraq sağalıb.

Nazirlər Kabinetin yanında Operativ Qərar-gahdan "Şərq"ə verilən məlumatə görə, COVID-19 üçün götürülən analiz nümunələri müsbət çıxmış 6 nəfər vəfat edib.

İndiyədək ölkədə ümumilikdə 238 959 nəfərin koronavirus infeksiyasına yoluxması faktı müəyyən edilib, onlardan 230 461 nəfər müalicə olunaraq sağalıb, 3 268 nəfər vəfat edib, aktiv xəstə sayı 5 230 nəfərdir.

Son sutka ərzində yeni yoluxma hallarının müəyyənləşdirilməsi ilə əlaqədar 8 595, öten müddət ərzində isə ümumilikdə 2 690 711 test aparılıb.

Azərbaycanda ötən il 293 gün karantin...

110 gün isə sərt karantin rejimi tətbiq edilib

2020-ci ilin 366 gününün 293 günü karantin rejimi tətbiq edilib.

Bu, Nazirlər Kabinetinin 2020-ci ilde fəaliyyəti haqqında icmal hesabatda əksini tapıb.

Qeyd olunub ki, bunun 110 günü sərtləşdirilmiş karantin rejimi olub.

S-400-lər daha dərtışma mövzusu ola bilməz

Türkiyə Xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu S-400 rakətləri ilə bağlı açıqlama verib. O, sözügedən silahları başqa mənbələrdən almağa məcbuat qaldıqlarını deyib: "Türkiyə müdafiə sistemlərinə ehtiyac duyduğu zamanlarda NATO ölkələrindən bu silahı almaq üçün səy göstərdi.

Təessüb ki, NATO ölkələri müxtəlif bəhanelərlə bizi havadan müdafiə sistemi vermədi. Cox ehtiyac duyduğumuz za-

manlarda NATO üzvləri Suriya sərhədində bir çox nöqtədən sistemləri geri çəkdi. Belə bir zamanda Rusiya ən yaxşı təklifi verdi ve razılışaraq S-400-ü aldıq"- deyə XİN rəhbəri bildirib. Her iki tərəfin regionda maraqlı dövlətlər olduğunu bilirik. Bəzən birinin dediyinin digerinin "boğazından keçmədiyi" deyə məlumdur. Amma göründür, "S-400" əməkdaşlığı iki lideri eyni masa arxasına getirə bilib.

BDU-nun müəllimi, beynəlxalq məsələlər üzrə ekspert Sultan Zahidov iki ölkə arasındakı tərəfdaşlığı "Şərq"ə şərh etdi: "Əməkdaşlıq 2015-ci ildə etibarən yüksələn xətə davam edir. 2016-ci ildə Rusiya ilə ABŞ arasında problemlərin yaranması ilə sözügedən əməkdaşlıq daha da inkişaf etdi. Beynəlxalq aləmdə həmişə belə olur: güclü dövlətlər arasında münasibətlər pisləşəndə onlar üçüncü tərəflə partnörlüyə başlayırlar. İndi Ankara ilə Moskvanın ümumi geosiyasi ma-

raqları var. Yادınızdadır, Rusiya Prezidenti Vladimir Putin Ərdoğanın sözünün üstündə durduğunu demişdi.

Həqiqətən də, Türkiye Prezidenti söyleyi kimi də etdi: S-400-ləri aldı. Bu, tərəflər arasındaki münasibətlərin aydın təzahürüdür". **S.Zahidov, həmçinin**

ABŞ faktoruna da toxundu: "Türkiyə rəsmi Vaşinqtona dəfələrlə dedi ki, münasibətlərə yenidən baxılmasının tərəfdarıdır. Amma ABŞ ancaq özünü düşünür, özünü yeganə superdövlət kimi aparır. Həmin ritorika isə, əlbəttə, qardaş ölkənin xoşuna gəlmir. Bundan sonra Türkiyə üçün hansısa problemlərin yaşanaçğını düşünmürem. Birincisi, o, artıq sözügedən silahları alıb. İkinci isə hər bir suverən dövlətin başqa biri ilə əməkdaşlıq etmək hüquq var. Yəni Türkiyə kimdən icaza almalı deyil. Proseslərə təsir göstəren yeganə amil ABŞ-in mövqeyidir. Fikrimcə, ABŞ özünü dünyanın ağası kimi aparmaqdan el çəkməli və digər dövlətlərlə də hesablaşmalı, onların da maraqlarını nəzərə almmalıdır".

Kənan Novruzov

Ankara ilə Moskvanın ümumi geosiyasi maraqları var

Sorğu keçirilib

Almanlar bu vaksinə daha çox güvənir

Almanların Avropa İttifaqı (Ai) tərəfindən təsdiqlənmiş vaksinlərə olan inamı araşdırma neticəsində açıqlanıb.

Keçirilən bir rəy sorğusuna görə, almanlar ən çox Pfayzer, ən az AstraZeneka peyvəndinə güvenirlər.

Qeyd edək ki, "YouGov" tərəfindən 23 fevral - 2 mart tarixləri arasında aparılan araşdırma Almaniya, Fransa, İtaliya, İngilterə və Amerika Birləşmiş Ştatlarından (ABŞ) 8 min nəfər qatılıb.

Bu döndəmədə Almaniyada bir tərəfdən hökumət vaksinasiyanın yavaş irəlilədiyi, digər tərəfdən də cəmiyyətdə peyvəndlərin təhlükəsizliyi ilə bağlı bir sorğunun keçirilməsi tənqid olunur.

Sözügedən sorğuya görə, almanlar ən çox BioNTex-Pfayzer peyvəndinə inanırlar. İştirakçıların yüzde 66 faizi sözügedən peyvəndin olduğunu düşünürler.

Ağarza

ABŞ Türkiyənin düşmənləri ilə Ankaraya təzyiq göstərir

Yunanistanın silahlandırılması qısa müddət üçün hazırlanmış planı

Yunanistan Amerika Birləşmiş Ştatları ilə birge gözənlənilmədən Aralıq dənizində təlimlər keçirəcək. Birləşmiş Ştatların regiona çox böyük hərbi kontingentlərə gəldiyi de açıqlanıb. Bele ki, Yunanistanda məxsus Krit adası yaxınlığında "USS Eysenhower" aviadəşiyicisi ilə yanışı 22 hərbi gəmi və 5 mindən çox hərbçi cəlb olunub.

Sözügedən təlimlər Birləşmiş Ştatların dövlət katibi Entoni Blinkinin Türkiyəni hədəf alan açıqlamasından sonra elan olunub.

Dövlət Departamentinin yaydıığı məlumatda qeyd olunur ki, Birləşmiş Ştatlar Aralıq dənizi regionunda sabitlik üçün Yunanistanla işbirliyini davam etdirəcək. Təlimlərə bağlı bütün təşkilatlı işlər Yunanistan Dəniz Qüvvətlərinin Komandanlığı tərəfindən həyata keçirilib.

Hərbi təlimlərin gələn həftə baş tutacağı gözlənilir.

Qeyd edək ki, Yunanistan ordusu öten həftə başqa bir müttəfiqi olan Fransanın "Şarl de Qoll" aviadəşiyicisi ilə Aralıq dənizində təlimlər keçirmişdi.

Siyasi analistik Turab Rzayev "Şərq"ə bildidi ki, bu güc göstərisi Amerikanın Türkiyədən tələblərinə görə etdiyi addımdır: "Amerika Birləşmiş Ştatlarının (ABŞ) Türkiyədən bir neçə tələbi var. Bu tələblər, əsasən, Türkiyəni Rusiyadan S-400 silahını almaqdən imtiyaz etdirmekdir. Rusiya ilə əməkdaşlığın kəsilməsi, onlara sanksiyaların tətbiq edilməsi de bu tələblərdəndir.

Diger məsələ isə Amerikanın yaxın şərqi, xüsusilə Suriyada keçirdiyi siyasetə uyğun davranışdır. Yəni ABŞ terror təşkilatları olan PKK və YPG-yə verdiyi silahlar, onların təşkilatlandırılmasına göz yummaq.

Həm də onlar Türkiyənin hərbi cəhətdən güclənib Fransa, Yunanistan və digər ölkələrə de təz-

"Bütün bu embarqo və təzyiqlər qısa müddəti zaman üçün hazırlanıb. Əks halda isə Türkiyə ilə münasibətlərin uzun zaman gərgin qalması ABŞ-in özünə ziyandır"

yıq göstərməsindən narahatdırılar. Ona görə də Türkiyəni hansısa şəkildə cəzalandırmaq qərarına gəliblər".

T.Rzayev hesab edir ki, Türkiyəyə qarşı yönəlmüş təzyiqlər, onun düşmənləri ilə müttəfiqlik edilməsi və siyasi təzyiqlər qısa müddət üçün hazırlanmış planı: "Güman edirəm ki, bütün bu embarqo və təzyiqlər qısa müddəti zaman üçün hazırlanıb. Əks halda isə Türkiyə ilə münasibətlərin uzun zaman gərgin qalması ABŞ-in özünə ziyandır. Çünkü Amerika Türkiyə olmadan yaxın şərqi, şimali Afrika və Aralıq dənizi sahilərində öz istəklərinə nail ola bilməyəcəklər. Ona görə də mən hesab edirəm ki, onlar yaxın zamanda Türkiyənin real dəyərini anlayacaqlar.

Bu yaxınlarda Ərdoğan Putinlə videoobağlılı ilə görüşdü. Bu da Amerikanın qıcıqına səbəb olub. Bu, həm də Türkiyənin bir mesajı ola bilər ki, əgər bizi divara sıxışdırısanız, biz də divarın o tərəfinə keçə bilərik.

Amma mən düşünürəm ki, Amerika ilə Türkiyə yaxın zamanda ortaq məxrəcə gələ biləcəklər. Düşünürəm ki, onların bir-biri ilə əməkdaşlıqlan başqa yolları olmayacaq. Onlar bunu nə qədər tez anlasalar o qədər daha az itkiyə məruz qalarlar".

Ağarza Elçinoğlu

Paşinyan hələ ki, hakimiyətini qoruyur

Ermənistən erməniləri ilə Qarabağ erməniləri arasında uçurum dərinləşir

Ermənistən Prezidenti Armen Sarkisyan ölkənin Baş nazirini, parlament fraksiyaları liderlərini və "Vətənin xilası hərəkatı"nın nümayəndələrini martın 13-də görüşə dəvet edib.

Bu barədə dövlət başçısının mətbuat xidmətinin yaydığı məlumatda bildirilir. A. Sarkisyan qeyd edib ki, ölkədə siyasi böhran davam edir, vəziyyət gərgin olaraq qalır və bütün bunlar dövlət və dövlətçilik üçün geri dönməz nəticələrə səbəb ola bilər. Onun sözlərinə görə, bir çox problem var və bunların həlli konstitusiya və qanunvericilik daxil olmaqla təcili və sistem dəyişikliklərini tələb edir. Ermənistən prezidenti deyib ki, həm iqtidar, həm də müxalifət mövqelərini dəfələrlə ifadə etsələr də, ancaq qarşılıqlı anlaşılma və görüşmək istəyi yoxdur. Vəziyyəti müzakire etmek və aradan qaldırmaq, həlli yolları tapmaq

ni "Şərq"lə bölüşdü. Onun qənaətincə, "pult" Kremlin əlinde dir: "Parlament üslü-idarəsinin beş problemləri var. Ermənistanda üçtərlik yaranıb - bir tərəfdə prezident, bir tərəfdə baş nazir, bir tərəfdə isə baş qərargah rəisi. Paşinyan özü de prezident üslü-idarəsinin daha yaxşı olduğunu etiraf edir. Əger Moskva maraqlı olsa, sabitlik bərpa olunacaq. Əks halda xaotik durum davam edəcək. Hər şey Paşinyanın özünü necə aparmasından asılıdır. Baş nazir Rusyanın istədiyi kimi davranacaqı təqdirdə, "sular durulacaq".

Ə.Məmmədlinin sözlərinə görə, vəziyyət hələ ki, mövcud iqtidarın xeyrinədir: "Onu da deməliyik ki, Rusiya heç də Ermənistən daxilindəki bütün məsələlərə nəzarət edə bilər. Hətta Moskvanın təsiri altında olan qüvvələr de onur sözünə qulaq asmaq istəmirlər. Ermənistən erməniləri ilə Qarabağ erməniləri arasındakı isə uçurum var. Amma baş nazirin tərəfdarları daha çoxdur. Hər halda o, mitinqə daha çox adam çıxarıb. Bu isə o deməkdir ki, Paşinyan hələ ki, hakimiyətini qoruya bilir".

Kənan

İctimai və dövlət maraqlarının müdafiəsi

Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi və şanlı ordumuzun rəşadeti sayesində dövlət və xalq qarşısında en vacib məsələ həll edildi - torpaqlarımız işğaldan azad olundu. Bunun mənfiqi davamı olaraq hazırda qayıdış mərhələsindəyik. İşğaldan azad edilmiş torpaqlara qayıdış planı hazırlanıb, buna uyğun olaraq da iqtisadi və sosial layihələr icra edilir. Hazırkı mərhələdə qarşıda duran en vacib məsələ işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası və 30 ilə yaxın bir müddədə yurd-yuva həsrəti ilə yaşayın, "məcburi köçkün adını" daşıyan vətəndaşlarımızın doğma torpaqlara qayıdışına qısa zamanda nail olmaqdır.

Qayıdışa hazırlıq və prosesin səmərəli şəkilde təşkili üçün repatriasiya potensialını mümkün qədər dəqiq proqnozlaşdırmaq tələb olunur. Bu məqsədlə de məcburi köçkünlərin istek, niyyət və təkliflərini öyrənmək vacibdir. Qeyd edək ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə yaradılmış "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində məsələlərin mərkəzləşdirilməsi qaydada həlli ilə bağlı Əlaqələndirmə Qərargahı" nəzdindəki idarəərərəsi Mərkəzin "Akademik və Tehsil məsələləri üzrə İşçi Qrupu" yerli və xarici mütəxəssisləri cəlb etmək sistemli araşdırımlar aparır.

Həmin araşdırımlardan biri de ADA Universitetində aparılan "Azərbaycanın post-konflikt ərazi-lərinə repatriasiyanın proqnozlaşdırılması və effektiv təşkili üzrə təkliflərin hazırlanması" adlı tədqiqat işidir.

Keçmiş köçkünlərin istek və tələbatları öyrənilir

Prezidentin sərəncamından irəli gələrək tədqiqat çərçivəsində bir neçə sosioloji sorğu keçirilməsi planlaşdırılmışdır. Onların birincisi - internet üzərindən keçirilən onlaysorğudur. Bu sorğu dövlət sifarişi əsasında, müstəqil qrup kimi fəaliyyət göstərən və bir neçə elmi-tədqiqat və təhsil müssəsəsinin mütəxəssislərindən ibarət olan alimlər tərəfindən keçirilir. Sorğu istirakçılarının şəxsi məlumatlarının və verdikləri cavabların konfidensiallığına tam zəmanət verilir. Sorğuya fevral ayından etibarən başlanılb və aprel ayınadək davam edəcəyi gözlənilir. Onlaysorğu sistemi hazırda açıqdır, yəni keçmiş məcburi köçkünlər sorğu

bağlı keçmiş köçkünlər tərəfindən yüzlərlə, minlərlə müraciət daxil olur. Bu müraciətlər müxtəlif beynəlxalq təşkilatların kürsülərində səsləndirilir. Bu müraciətlərdə keçmiş köçkünlər işgaldən azad edilmiş torpaqlarda bərpa işlərində də iştirak etmək istədiklərini bildirir.

Sədr müavini Prezident İlham Əliyevin işğaldan azad edilmiş ərazilərə qayıdış-qayıtmamaqla bağlı məcburi köçkünlər arasında sorğu keçirilməsi ilə bağlı tapşırığına da toxunub: "Son 25-30 il ərzində məcburi köçkünlər və qacqınlar arasında həm beynəlxalq təşkilatlar, həm QHT, həm də müxtəlif xərici beynəlxalq təsisatlar, özəl

muş Dağılıq Qarabağ və ətraf rayonlardan didərgin düşməş məcburi köçkünlərin məşgulluq imkanlarının artırılması vasitəsilə Azərbaycan Hökumətinin bu sahədə hayata keçirdiyi dövlət siyasetini dəstəyin göstərilmesidir.

Layihənin hədəf qruplarına aid edilən "Qobu Park-1" və "Qobu Park-2" yaşayış komplekslərində məskunlaşmış məcburi köçkün gənclərinin məşgulluq imkanlarının artırılması üçün layihənin birinci mərhələsində hədəf qrupları arasında sorğu keçirilib, həmin sorğuuların nəticələrinə əsasən telim istiqamətləri və bu peşə təlimlərində iştirak edəcək şəxslər müəyyən olunub. Cari ilin 06 oktyabr tarixin-

für əsas məlumat bazasını təşkil edəcək. Şəxsən mən təklif edirəm ki, orta məktəbi bitirmək üzrə olan gənclərimiz ixtisas seçərkən Azərbaycanın gələcəyini və paralel olaraq öz gələcəklərini düşününlər. Azərbaycan böyük Qələbə nəticəsində hem de geniş torpaq sahələri əldə etdi. Bu torpaqlarda sabah iri təsərrüfatlar yaranacaq. Məsləhətlidir ki, gənclərimiz agronom, zootexnik, baytar, bitkiçilik üzrə ixtisaslara yiyələnsinlər. Çünkü yaxın illərdə bu ixtisaslara böyük tələbat olacaq. Niye hamı həkim, hüquqşunas olmağa can atır? Gözəl Qarabağımızda ixtisaslı agronom və ya zootexnik yeri gələndə həkim-dən də, hüquqşunasdan da üstün

Keçmiş məcburi köçkünlər sorğuya cəlb olunub

Qarabağa dönəcək insanların rəy və təklifləri öyrənilir

suallarını istenilən vaxt cavablandırıb. Sorğu anketinin doldurulması cəmi 5-6 dəqiqə vaxt aparır. Sorğunun internet ünvanı da qeyd edilir. Sorğuda iştirak etmək üçün məcburi köçkünlərin sorgu.ada.edu.az ünvanına daxil olmaları kifayətdir. Onu da qeyd edək ki, keçmiş köçkünlər arasında sorğu yalnız internet üzərindən, onlayn qaydada aparılır. Keçmiş köçkünlər arasında internet imkanlarından istifadə edə bilməyən təbəqənin də olduğu nəzərə alınaraq telefon bağlantısı da yaradılır, onların rəyi, istəkləri, ehtiyacları, tələbatları öyrənilir. Tədqiqat Qrupu məcburi köç-

sirkətlər, bu yaxılarda isə Sosial Təhqiqatlar Mərkəzi tərəfindən belə sorğular aparılıb. Bu sorğuların yekdil nəticəsi bundan ibarətdir ki, keçmiş köçkünlərin mütləq əksəriyyəti öz doğma torpaqlarına qayıtmak niyyətindədir. Ölkə Prezidentinin qərarının məqsədi keçmiş məcburi köçkün və qacqınlar arasında hərtərəfli, genişmiqyaslı sorğu keçirilməsidir. Bununla bağlı artıq tapşırıqlar verilib. Dövlət Komitəsi olaraq sorğunun anketinə daxil olacaq suallar üzərində iş aparılır. Bu sorğu böyük sosioloji tədqiqatın predmetidir. Əsas məqsəd bir tərəfdən keçmiş köçkün

dən layihə çərçivəsində "Kompyuter operatoru", "Əməliyyatçı-mühəsib" və "Vizajist" peşələri üzrə təlimlərin keçirilməsinə başlanılıb. Ümumiyyətdə, təlim prosesində 44 nəfər iştirak edib. Layihə gənclər arasında məşgulluğun təmin edilməsinə kömək edəcək. Peşə bacarığı əldə edən gənclər öz doğma yurdlarında işlə təmin ediləcək. Müasir dövrün tələbləri nəzərə alınmaqla gənclərin müasir peşələrə yiyələnməsi vacibdir.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkışafı Agentliyi

Qayıdışın səmərəli təşkili bu bilgilərdən çox asılı olacaq

künləri bu sorğuda fəal iştirak etməyə, suallara səmimi cavab verməyə çağırıb. Bu sorğu da buna bənzər digər araşdırımlar da Qarabağa qayıdacaq həmvətənlərimizin rəy və təkliflərini nəzərə almaq üçündür.

Keçmiş köçkünlər bərpa prosesində iştiraka can atır

Bundan sonra məcburi köçkün və qacqınlar üçün yeni evlər, qəsəbelər, yaşayış kompleksləri Dağılıq Qarabağda salınacaq. Qayıdış planı ilə bağlı Qacqınların və Məcburi Köçkünlərin işləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədr müavini Fuad Hüseynov isə bildirib ki, keçmiş köçkünlərin qayıdışı yüksək səviyyədə təmin olunacaq, məcburi köçkünlər üçün dünənədək Bakıda, ətraf qəsəbelərdə, bölgələrdə salınan yeni yaşayış massivlərinin ünvanı artıq Qarabağ olacaq.

Sədr müavini qeyd edib ki, Vətən mühərribəsində qazanılan qəlebə köçkünlərimizi doğma yurd-yuvalarına qaytarı. Mühərribədən sonra işğaldan azad olunmuş torpaqlara könüllü qayıdışla

soydaşlarımızın niyyətini öyrən-məkdir, digər məqsəd işğaldan azad olunmuş hər bir məntəqə üzrə keçmiş köçkünlər üçün sosial iqtisadi profil yaratmaqdır.

F.Hüseynov bildirib ki, Azərbaycan dövləti tərəfindən işğaldan azad edilmiş torpaqlarda en yüksək seviyyədə şərait yaradılacaq: "Bu, həm daimi məskunlaşma, həm məşgulluq, həm səhiyyə, həm təhsil, həm də digər sosial məsələlər baxımından olduqca aktualdır.

Prezidentin çıxışına istinad edərək bildirib ki, məcburi köçkünlərdən qayıtmalıqla bağlı səmimi cavab verməsi xahiş olunur.

Gənclərin peşə bacarığına yiyələnməsi vacibdir

Qeyd edək ki, bir müddət əvvəl Heydər Əliyev Fondunun "Regional İnkışaf" İctimai Birliyi tərəfindən elan edilən "Sosial layihələr" müsabiqəsi çərçivəsində qalib elan edilən "Məcburi köçkünlərin məşgulluq imkanlarının artırılması" layihəsi icra edilib. Layihənin məqsədi Ermənistanın Azərbaycana təcavüzü nəticəsində işgal olun-

Qayıdışla bağlı fikirlərini "Şərq"la böülüşən Jurnalist Araşdırımları Mərkəzinin sədr, "Yeni Sabah" informasiya saytının baş redaktoru, əslən Cəbrayılın Sol-tanlı kəndindən olan Seymour Verdizadə böyük qayıdışla əla-qədar yaxın 5 ildə kənd təsərrüfatı ixtisaslarına böyük tələbat olacağını dedi:

- Keçmiş köçkünlər arasında onlaysorğunun hansı məqsədlə keçirildiyi məlumdur. Bu, lazımlı, gərəkli işdir. Dövlət köçkün ailələrin tərkibini, keçmiş köçkünlər arasında əmək qabiliyyəti olanlarının sayını, onların hansı peşələrdə, hansı sahələr üzrə çalışdılarını, hansı ixtisaslar üzrə mütəxəssislər olduğunu bilməlidir. Qayıdışın səmərəli təşkili bu bilgilərdən çox asılı olacaq. Bu proses elə aparılmalıdır ki, dövlət maraqları da təmin edilsin, vətəndaş maraqları da. Sabah, birisigün doğma yurduna qaydan vətəndaş işsiz qalmalı, maddi cəhətdən özünü təmin edəcək səviyyədə olsun. Bu sorğular, aparılan statistika, öyrənilən rəylər işğaldan azad edilmiş ərazi-lərdə hansı müəssisələrin, hansı iş yerlərinin açılmasının zəruriliyi

olacaq. Valideynlər də indidən övladlarını doğru yola yönəltsinlər. Bir rayonda uzaqbaşı 1, ya 2 bank olacaq. Kəndlərdə də isə bankomatlar quraşdırılacaq, uzaqbaşı hansısa bankın filiali fəaliyyət göstərəcək. Hazırda menim 3 qohumum paytaxtda bank işində çalışır. Onların doğma yurdlarında eyni işlə təmin edilməsi çətin ola bilər. Bəlkə də mümkün olacaq, tələbat az olan ixtisaslarda çalışanlar uyğun gələn ixtisaslar üzrə digər işlə təmin ediləcəklər. Amma dediyim budur ki, gənclər özələrən əmək yurdlarında təmin edəcəklər. Gənclər özələrən əmək yurdlarında təmin edəcəklər. Bəzən məndən də soruşurlar ki, kənddə iş tapşırıqları? Cavab verirəm ki, niye tapşırıqları? Kənddə böyümüşəm, istənilən işdə çalışma bilər. Kənddən işğaldan azad olunanda bildirdim ki, kənddə ilk qaydanlılar dan biri mən olacaq. Amma bəzən xoşagelməz fikirlərin səsləndiyini də görürəm. Guya ki, keçmiş köçkünlər yurdlarına qayıtmaga həvəs göstərərəm. Xahiş edirəm ki, qayıdış məsələsinə köçkünlər üzərində mənəvi basıqıa çevirməsinlər. Ayrı-ayrı adamlar vəziyyətdən sui-istifadə edib cəmiyyətdə təbəqələri üz-üzə qoymaça cəhd etməsinlər. Biz kiminə təsiri olmadan da qayıdacaq. Hami da qayıtmak istəyir. Həc kim doğma yurdunu, ev-eşini könlüllü atıb gelməyib, paytaxta. Burda məskunlaşdırılmışız, mənzillər kənddəki evlərimiz, həyətlərimiz heç 100-de 1-i deyil. Şəxsən mən kənddə bostan ekmeyi burda kimdənse müsahibə almaqdan üstün tutaram.

Məlahət Rzayeva

Son zamanlar paytaxt küçələrində intensiv hərəkət müşahidə olunur. Günün pik saatlarında şəhərin mərkəzi küçə və prospektlərində yaranan sıxlıq səbəbindən sürücülər lüzumsuz olaraq səs siqnallarından istifadə edirlər. Bu hal paytaxt sakinlərinin haqlı narahızlığına səbəb olur. Ötən gün bu barədə Bakı şəhər Dövlət Yol Polisi İdarəsi sürücülərə xəbərdarlıq edib.

Bildirilib ki, "Sürücülərimiz onu bilməlidir ki, "Yol Hərəkəti Haqqında" qanunun tələbləri çərçivəsində səs siqnalları yaşayış məntəqələrində yalnız yol-nəqliyyat hadisələrinin qarşısının alınması məqsədilə istifadə oluna bilər. Əks təqdirdə, bu hal inzibati xəta tərkibi yaradır və sürücülər inzibati Xətalar Məcəlləsinin 329.3-cü maddəsinə əsasən cərimə oluna bilərlər". Lüzumsuz siqnal verən sürücülərin cərimələnməsi ilə bağlı "Şərq" ola-raq vətəndaşlar arasında sorğu keçirdik. Həmin sorğunu təqdim edirik:

Lüzumsuz siqnal verən sürücülər barədə danışan Xəyal Nəmizəddi bildirib ki, bu məsələdə o, DYP-ni dəstəkləyir: "Çünki boş yerə verilən siqnal yoldan keçən hansıa ürek xəstesinin sahətinə pis təsir edə bilər. Həmçinin bu lüzumsuz siqnallar məktəblərdə aparılan dərslərə de mane olur. Qeyd edim ki, siqnalın mahiyyətini əksər sürücülər bilmir. Siqnal ilk növbədə yol-nəqliyyat hadisələrinin qarşısını almaq üçündür. Yoxsa bizdə kimse 0,1 saniyə işqforun yaşıl işığından gec tərəfən kimi siqnal verir, yaxud da ki, piyada keçidi yavaş keçir. Hesab edirəm ki, ilk olaraq sürücülərdə yol mədəniyyəti olmalıdır. Fikrimcə, bu qanunun icrası insanlarda yol mədəniyyəti formalasdıracaq.

Cünki qonşu Rusiyada, ümu-

Əsəblərinizi bir daha qoruyun!

Cəmiyyətin reaksiyası fərqlidir, hətta "pul tələsidir" deyənlər var

miyyətlə, siqnal səsi eşitmək mümkün deyil. Yüzdə bir olar ki, eşidərsən. Orada yol mədəniyyəti Azərbaycana nisbətən daha yüksək səviyyədədir. Elə insanlar var ki, həqiqətən de siqnal verib adamın əsəbine toxunur".

Hətta məhəlləarası yollarda da. Hesab edirəm ki, belə bir cərimə yerə tüpürənlərə və hara geldi zibil atlanlara da tətbiq olunsa yaxşı olar. Çünki o zaman şəhər küçələrimiz təmiz olar".

Yavər Məmmədov isə verilən bu qərarı düzgün hesab etmir: "Bu qərara qarşıyam. Ona görə ki, hökumət bunu sürücü mədəniyyəti üçün etmir. Bu cərimə tətbiq olunmamışdan önce sürücülük vəsiqəsinin daha çətin şərtlərle vərilmesinin tərəfdarıyım. Bəzi işbazlar var ki, süre bilənə də, bilməyənə də sürücülük vəsiqəsi verir. Təbii ki, nəticədə süre bilməyən sürücü siqnalın nə oldu-

ğuñu haradan biləcək? Ona görə də bu qərarla razı deyiləm. İkinci bir məsələ isə yiğilan pulların həra və kimlərə gedəcəyidir. Əgər bu cərimələrdən yiğilan pullar uşaqpuluna və ya başqa lazımı sahələrə yönələ, bunu müsbət qarşılıyaram. Amma bir məsələ var. O yollarda gərəksiz tixac və ya sıxlıq yaranan zaman YPX əməkdaşları niyə göze dəymir? Niyə həmin əməkdaşlar kündə, dalanda dayanıb cərimələyəcək sürücü güdürlər? Güdmək əvəzine yolu boşaltmağa köməklik etə, yaxşı olmazmı? Bunu da arada özlərinə sual versinlər. Hesab edirəm ki, o zaman nə tixac, nə də ki cərimə olar. Yüz maşın dayanır tixacdə. Necə sübut edəcəklər ki, hansı siqnal verir? Yolda bir maşın olsa aydındır, amma çoxdursa, sürücü özü boynuna almasa, çətin bu cəriməni tətbiq edə bilərlər".

Boş yerə siqnal verənlər cərimələnəcək

İlqar Bədəlov deyir ki, siqnal səsləri insanların haqsızlığa qarşı çısqırtıcıdır: "Camaat be-zib hər şeydən. Siqnalı da çərəsizlikdən, hirsindən verir. Siqnal haqqın səsini eşidin demekdir. Yeni artıq bir ildən çoxdur ki, pandemiyadır. İnsanların maddi durumu pis veziyətdədir. Hesab edirəm ki, heç kim xoşluqdan siqnalı el atmır. Bu ölkədə bir çox insinaların psixoloji durumunun gərgin olmasından xəbər verir. Hesab edirəm ki, belə cərimələrin tətbiqindənə, insanlara bir çox sahələrdə köməklər göstərilsin. Yoxsa, 3 gün sonra sms gələcək ki, filan prospektdə siqnal vermişiniz. Necə sübut edəcəyik ki, vermemişik. Nəticədə insanlara çox zaman boş-boşuna cərimələr gələcək və isbatı isə qeyri-mümkün olacaq. Yolları genişləndirib tixacın qarşısını almaq lazımdır, nəinki gündə yeni binaları inşa edib şəhəri daraldırlar. Düzdür, elə insanlar var ki, həqiqətən de siqnal verib adamın əsəbinə toxunur".

Şaiq Çələbi isə hesab edir ki, siqnallara cərimə tətbiqi düzgün deyil: "Dəfələrlə siqnal məni və yaxınlarıma ağır qəzədan qurtarıb. Sürücülərin başları çox vaxt telefon qarışır. Nəticə isə ağır olur. Ona görə də bu qərarı düzgün hesab etmirəm. Əslində dayanacaqlarda dayanan taksi və digər maşınları cərimələmək lazımdır.

Bundan başqa piyada keçidlərində maşın saxlayanları cərimələməlidirlər. Yaşayış ərazilərində sürət həddini aşanları cərimələmək lazımdır. Bəzi yaşayış sahələrinə sürət həddi nişanı ile təchiz olunmayıb və işqforlar görünməz vəziyyətdir. Bax, bunlara görə aidiyəti orqanları cərimələmək lazımdır. Məsələn, yol polisi Babek prospektinin aşağı hissəsini bağlayır. Bu isə süni tixaca səbəb olur. Və camaat da haqlı olaraq siqnal verir. Gelin, hamını cəriməleyin. Niyə yol ayıcılarının hamisində yol polisləri durub hərəkəti tənzimləmirlər? Axi onların işi bilavasitə onunla bağlıdır. Onlar gözləyir ki, qəza olsun, cərimə yazınlar. Mən gecikməsəm vaxtim itməsə, dəliyəm siqnal verim?

Yusif Əli deyir ki, siqnal vermək üçün yol, sürücülük mədəniyyəti olmalıdır: "Biz siqnalı qəflətən öz zolağından çıxan sürücülərden başqa heç kəsə istifadə etmirik. Qəzaların əsas səbəbi zolağı "pavarotnik" siz tərk edənlərdir. Bax, onları 100000 manat cərime edin!".

Sabir Mehdiyev bunun çox gözəl bir qərar olduğunu bildirib: "Sürücülərin çoxu siqnalın üstündə yatırlar. Daha fikirləşmirlər ki, bəzisinin evində yatanı, bəzisinin körpəsi, bəzisinin də xəstəsi var. İnanın ki, həmin adamların evinin qarşısında yüngülə səs olanda qırğın qoparırlar. Hesab edirəm ki, insanların hüquqlarının təminatı üçün bu qərar çox yaxşı oldu. Bəlkə o siqnalə həvəskar olan sürücülər cəriməyə görə da-ha "mədəniyyət"lərini nümayiş etdirməzlər. Bu cərime qanunda var idi. Təessüb ki, yerinə yetirilmirdi. Əsasən gecə vaxtları çinqıl daşyan iri həcmli yük maşınları yol kənarındaki təkər təmirində işləyən işçilər yüksək siqalla salam verib keçirlər. Ona görə də bunun tətbiqi labüddür".

Aynurə Pənahqızı

Vaksin böyük müdafiə sistemi deyil

Peyvəndlənmədən sonra yoluxma riski qalır

Son vaxtlar koronavirus əleyhinə peyvəndlə bağlı şübhələr yaranmaqdadır. Belə ki, artıq vaksin olunanlar da yenidən COVID-19-a yoluxurlar.

Məsələn, Azərbaycan Xalq Partiyasının sədri, keçmiş baş nazir Pənah Hüseyn bir müddət əvvəl peyvənd olunmasına rəğmən, virusdan yan keçə bilməyib. Yaxşı, əger beledirsə, daha vaksin nəyə lazımdır? Dünya alımları aylardır elə bunun üçün çalıdırlar?..

Həkim Zəlimxan Məmmədli parodoksal durumla bağlı fikirlərini "Şərq"ə bildirdi. O, belə halları normal hesab edir: "Peyvənd organizmında xəstəliyin gizli, belə demek mümkünsə, "sakit" formasını yaratır. Beləliklə, antitelər əmələ gəlir. Ümumiyyətlə, vaksini böyük müdafiə sistemi kimi qəbul etmək yanlışdır. Yəni belə hallar da ola bilər və tam təbiidir".

Kənan

"Hələ də qorxu ilə yaşayırıq"

Qarabağa qayıdan erməni ümidsizdir

Mühəribədən sonra Rusiya sülhməramılları tərefindən Xankəndiye qaytarılan ermənilər qorxu ilə yaşayır. Publika.az xəber verir ki, Xankəndiye qayıdan erməni qadın Anaida Ayrapetyan əhval-ruhiyyənin çox mənfi olduğunu deyib:

"Mühəribədən sonra Xankəndiye qayıdanda həyat donmuşdu, yalnız dekabrın 1-də işə çağırılonda bir qədər canlanma oldu. Lakin insanların ümumiyyətə əhval-ruhiyyəsi yoxdur, üstəlik hələ də qorxu ilə yaşayırıq. Küçələrdə çox az insan var, axşam 9-dan sonra nəqliyyat işləmir, qaranlıq düşən kimi hər kəs eve gedir", - deyir.

Erməni qadın qeyd edir ki, mühəribədən sonra həm Ermənistanda, həm də Qarabağda yaşamaq çox bahalaşır:

"Qiymətlər dəhşətlidir. Əvvəller 550 dram olan yağı indi 1020-1100 dramdır. Evsizlər çoxdur. Bələdiyyənin qarşısında yardım almaq istəyənlərin növbəsi çox dəhşətlidir. Nəqliyyat işləyir, lakin əvvəl-

ki marşrutlar dəyişib".

A.Ayrapetyan Azərbaycan əsgərlərinin Xankəndidə supermarketlərə gəldiyi haqda söhbətlərin olduğunu deyir: "Rastlaşmamışam, lakin bu haqda danışırlar".

O, mühəribədən sonra geri qayıdan ermənilərin qeyri-müəyyən əhvalda olduğunu qeyd edib:

"İnsanlar nəsə etmək, hətta işləməcə istəmir. Qeyri-müəyyənlik var. İnsanlar ümidsiz haldadır. Əvvəller kəndlərde yaşayınlar torpaqda işləmek isteyirlər, amma işləmələri üçün torpaq

varmı?! Mühəribə bitib, lakin yenidən başlaması haqda söz-söhbətlər gəzir. Hətta müxtəlif tarixlər haqda da danışırlar: ayın 12-si, yaxud 16-sı və s. Vəziyyət qeyri-müəyyəndir".

A.Ayrapetyanın sözləri Qarabağa qayıtlanın ermənilərin burada yaşamaq istəmədiklərini təsdiqləyir. Onlar üçün həyat perspektivi yalnız Azərbaycan vətəndaşlığı altında yaşamaqdır, təbii ki, seçim özlərinində: ya Azərbaycan vətəndaşlığı olaraq yaxşı şəraitde yaşayacaq, ya da Ermənistana gedəcəklər.

Azərbaycanın qədim mədəniyyət abidəsi, Prezident İlham Əliyevin "oranı azad etməsek işimiz yarımcıq qalar" dediyi möhtəşəm Şuşa sırkı tarixi ilə hələ də bir çoxumuzu heyretləndirir. Şuşa yazarın yazdığınıca yazmaq istədiyi, tarixçinin araşdırıqla yeni faktlar üzə çıxardığı işqli dönyanın yerüstü bir cənnətidir.

Qarabağın sıldırımlar üzərində qurulan daş-qasılı tacı elə bir yerdə ki, sərrini yadlara deməz. Həqiqətən də bu bir faktdır ki, oranın həbsxanasında çalışan rəhbər şəxs belə öz işlədiyi yeri araşdırısa da nə sərrini biliib, nə də tarixini.

İndiye qədər Şuşa şəhəri haqqında qaranlıq qalan məqamların bulaqlarıdır ki, nə tarixi, nə də sahibi haqqında məlumatımız var.

Öksinə, olan bir-iki məlumat da saxta tarixçilərin uydurduğu dezinformasiyadan başqa bir şey deyil.

İsa bulağı, Xan Qızı, Köçərlı, Mamay bulağı, Meydan bulağı, Novlu bulaq, Şor bulaq, Cuxur məhəllə bulağı, Yusifli bulağı, Çöl qala bulağı, Xoca Mərcanlı bulağı, Seyidli bulağı, Sekili bulağı, Qotur bulağı və s. v. i. hələ də bize məlum olmayan Şuşa bulaqları silsiləsi mövcuddur.

"Şərq" Şuşa bulaqlarının tarixini oxucularımız üçün araşdırmaq qərarına gəlib. Bunun üçün şüsalı tarixçi, "Şuşa" qəzetinin baş redaktoru Vasif Quliyevə müraciət etdi. Tarixçi

Şuşanın bulaqları da bir tarixdir

"Şərq"ə danışarkən vurğuladı ki, Şuşada ilk bulaq Şuşa şəhər kimi salınanın təxminən 125 il sonra ərsəyə gəlib: "1873-cü ilə qədər Şuşada bir dənə də olsun bulaq olmayıb. 120 ildən çox müdət ərzində içməli su da olmayıb. Şuşanın hər iki tərəfindən çay axır. Müxtəlif vasitələrlə həmin çaylardan su götürüb həm təserrüfatda, həm də içmək üçün istifadə edilirdi. Şuşanın özündə su olmasa da onun hər iki yanından axan çaydan suyu tuluqlara doldurub getirib şəhərdə satıldır. Şuşaya ilk bulağı isə Xan qızı Natəvan saxsı borularla çəkib.

Məşhur "Xan Qızı" bulağı var, səhəbat həmin o bulaqdan gedir. Xurşidbanu Natəvan həmin bulağın çəkilməsi üçün yüz min qızıl pul xərçəyib. Həmin bulaq bizim Şuşadakı evimizin üst tərəfində yerləşir. Həmin bulağın suyu 30 kilometrden de uzaqda yerləşən dağlardan çəkilib Şuşaya getirilib.

Dağlardan gelən su Şuşada sanatoriyanın üstündə çənə yığı-

"Şuşaya ilk bulağı Xan qızı Natəvan saxsı borularla çəkib"

lərdir. Xurşidbanu xanım öz malikanəsinə bulaq çəkməzdən önce ilk bulaq suyunu Qazançesos kilsəsinin önünə çəkdirdi".

Qeyd edək ki, Qazançesos kilsəsi Naxçıvanın Culfa rayonunda yarı erməni kənd olan Qazançilar kəndindən gələn ermənilərin Şuşadakı məhəlləsində yerləşirdi. Həmin məhəllə də onların gəldikləri yerin adına görə Qazançilar məhəlləsi adlandırılıb, kilsə də orada onlara görə tikilmişdi və adı da onlara uyğunlaşdırılıb Qazançesos adlandırılmışdı. Kilsəni Çar Rusiyası öz vəsaiti hesabına tikədə, o, katolik yox, provoslav kilsəsi formasında idi. Hər necə olsa da hər ikisi xristianlığa xidmet edir və oradakı ermənilər də rusların Qarabağdakı əsas davaqları ididir.

Tarixçi V.Quliyev X.Natəvanın niyə önce kilsəyə bulaq çəkdiyinin izahını verdi:
"Düşünürdü ki, ora kilsə də olsa dini yerdir, həm də ermənilər orada qonaqdır. Bu səbəbdən də heç öz evinə su çəkdirməmiş bulağı kilsənin önünə çəkdirdi. Daha sonra isə dağlardan çəkilən hə-

min bulaqdan bir qol da öz xanədanına getizdirir".

"Şuşa" qəzetiin baş redaktoru sonradan çəkilən bulaqların borularında Azərbaycan adları ilə ya-naşı erməni adlarının da yazılışının niyəsini açıqlayarkən bildirdi ki, həmin bulaqların tarixi 1899, 1900 və 1901-ci illərə aiddir: "Qeyd etdiyim dövrə Şuşada əvvəller Rusiyada yaşayan erməni bir milyoner var idi. Onun məndə vəsiyyətnaməsi də qalib. Həmin o adam düşünüb ki, Xan qızı Natəvan hörmət əlaməti olaraq bizim kilsəyə bulaq çəkdirib. Həmin bulaq vasitəsi ilə ne qədər erməni susuzluqdan xilas olub. Dediym o milyoner erməninin qəbri indi de həmin Qaqzəncəsos kilsəsinin ərazisindədir. O, Xurşidbanunun bu alicənablılığını nəzərə alaraq azərbaycanlıları yaşayış digər məhəllələrə su getirir. Amma erməni elə hər yerə ermənidir. İndi bu ermənidir deyə yaxşıyılmır. Erməninin yaxşılığı yoxdur. Baxmayaq ki, Natəvanın həmin alicənablığını qiymətləndirə bilib, amma yene də öz erməni xisətindən el çəkməyib. Belə ki, o, həmin bulaqların üzerine onu kimin çəkdirdiyini erəb hərfi ilə həm Azərbaycan, həm də ermənicə yazdırıb.

Amma o bulaqlar Şuşada çox az saydadır.

Şuşada hər məhəllənin öz bulağı olub. Məsələn, qədim bulaqlardan biri də məşhur Mehmandarovların çəkdirdiyi "Mehmandarov" bulağıdır. Yeni məhellədər o bulaq.

Bulağın üzərində köhnə əlifba ilə bu sözler yazılıb: "Bismillahir Rehmanir Rehim... Bu su bulağının axması ve bu su anbarının təmiri (tikintisi) Mustafa bəy və cənab Qasim bəy Mehmandarzadələrin yadigarıdır. 1899-cu il".

Yeni əvvəlcə Şuşa şəhərinə ilk bulağı Pənahəli xanın orası şəhər kimi 1752-ci ildə yaratmasından təxminən 125 il sonra Xan qızı Natəvan çəkdirib. Daha sonra həmin erməni bir-iki məhelləyə bulaq çəkib. Mehmandarovlar öz məhellələrində bulaq yaradılar. Ümumiyyətə, digər bulaqları da kimin pulu var idise öz məhelləsinə çəkirdi. Amma bir məsəle var. Sonradan yaradılan bulaqların hamısı Xurşidbanunun çəkdirib Şuşaya qədər getirdiyi bulağın əsas qollarından yaradılıb". Beləcə, Azərbaycanın "Kıçık Paris"ı yaranandan sonra ilk dəfə su ilə Xan qızı Xurşidbanu Natəvanın yüz min qızılıq sərmayəsi ilə təmin olunub. Şuşa şəhərinə ikinci dəfə su ilə heyət getirən isə Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə müzəffər Azərbaycan Ordusu oldu. O ordu ki, dəmir yumruğu ilə həmin Şuşa suyunu ermənilərin boğazına dağ edib töküd, özü isə həmin bulaqdan cənnət qurtulmuş alıdı".

Ağarza Elçinoğlu

Məktəbli robot, maşın, kompüter deyil...

Şagirdlərin insan olduğu sanki unudulub

yatda bəxtimizin getirməyindədir".

F.Səfərov vurğulayıb ki, bu günləri çox təssüf ki, məktəblilərin intiharına rast gəlirik. Təbii ki, bunlar sırasında məktəb programlarının ağırlığı ön sıradadır: "Mən və mənim kimi onlara təhsilin içinde olan insanlar illərdir ki, Təhsil Nazirliyinə xitabən müxtəlif mövzulardakı yazılarımda həyəcanlı təbii ələrdir. Durmadan onları xəbərdar edirdik ki, cənablar, belə Təhsil Programı olmaz! Bir gün bunun dəhşətli acısını çəkəcəyik. Qurbanlar isə bizim günahsız balalarımız olacaq. Artıq illərdir ki, tədris programlarından şagirdlərin mənəvi dünyasını formalaşdıracaq, onların emosional alemi üçün, etik-xəlaqı təbiyəsi və sosial heyata hazırlanması üçün bütün fənləri bir-bir programdan çıxarıblar. Məktəbli nə robot, nə maşın, nə kompüter, nə də ki mexanizm deyil! Bəli, sanki robot kimi bu bilikləri, gərəksiz informasiyaları deklorativ şəkildə durmadan 11 il uşaqların kövrək çiyinlərinə və məsud beyinlərinə yükləyirlər. Pandemiyanın insanların psixikasında törediyi destruktiv fəsadlar bir yandan, Vətən müharibəsinin posttravmatik stresi bir yandan, insanların ağır so-

sial-iqtisadi durumu və karantin şəraitindəki total işsizliyin gətiriyi kütləvi yoxsulluq ümumiyyətdə bu gün cəmiyyətdə baş verənlərin başlıca səbəbləridir. Məntiqi nəticələr isə göz önündədir. Bəli, bütün belə fəvqələde hallarda "günah keçilər" - məktəb psixoloqlarıdır. Məktəblərdə 300 manat karguzar maaşına saxlanılan ali təhsilli mütəxəssislər. Bir zəhmət çəkib baxıb, görsünlər ki, son 3 ayda nazirliyin RTS-lərinə məktəb psixoloqlarının işlərini yerinə yetirməsi üçün nə qədər əmr və göstərişlər, resmi məktublar ünvanlayıblar. Fevralın əvvəlində əyani təhsil bərpa olunanda məntiqə mehz psixoloqlar ağır psixoloji sarsıntılarından sonra məktəbdən ən gərgin iş rejimində işləməli olan işçilər idilər. Ancaq bu göstərişlərdən sonra, psixoloqlar özlerinin illik və aylıq iş planlarını bir yana atıb, bu tədbirləri hazırlayıb keçirməyə məcbur edilərlər. Psixoloqlar isə yalnız bu tədbirlərdə iştirak edib öz müvafiq

"Ölkədə tətbiq edilən mövcud təhsil programında böyüməkdə olan nəslin hərtərəfliliyi inkişafı əsla nəzərə alınmayıb"

təvsiyələrini vere bilərlər. Ümumiyyətə, əgər məsələyə elmi ya-naşsaq, insanın psixo-fizioloji yaş dövrələrinin (ontogenezin) əsas kritik böhranlarının hamısı məktəb yaş dövrünə təfəvüq edir. İndi mənə deyin, bizim təhsilimizin başlınları nə ağılla şagirdləri bu böhran yaş dövründə Allahın ümidi, başlı-başına buraxdır!?".

Psiyoloq əlavə edib ki, hazırda ölkədə tətbiq edilən mövcud təhsil programında böyüməkdə olan nəslin hərtərəfliliyi inkişafı əsla nəzərə alınmayıb: "Bu gün təhsilin və dərs yükünün inkişafı yaş mərhələlərinə uyğun qurulmayıb. Habelə, tədrisde varişlik və davamlılıq principinin pozulması, ən əsası isə bütövlükdə orta

məktəb proqramında şagird şəxsiyyətinin, mənəvi aləminin və emosional sferasının formallaşması üçün demək olar ki, heç nəyin olmaması bugünkü təhsilin əsas çatışmazlıqlarıdır. Sanki şagirdlərin insan olduğu unudulub. Biz birdəfəlik bilməliyik ki, məktəb yaşlı uşaqlın harmonik inkişafı üçün hər hansı elmi bilikdən önce onun - mənəvi, cinsi, milli və dini təbiyəsi vacibdir. Bizim təhsilimizi ziyyədən adamlar əgər düşüñürsə, bütün bu boşluqları məktəbde yalnız psixoloqlar doldurmalıdır, bu, əlbəttə kökündə yanlış yanaşmadır. Çünkü bu xidətin bütün dünyada qəbul olunmuş fəaliyyət istiqamətləri yalnız əməkçi maarifləndirici, profiliatiki, diaqnostik, korreksiya və konsultasiyadır. Bu işlər də onlar illik planlarına əsasən bütün məktəb kollektivi üçün aparmalıdır. Aparılları fərdi işlər isə yalnız xüsusi hallar üçün nəzərdə tutulur.

F.Səfərov onu da əlavə edib ki, bu gün məktəbə gələn şagird 10 il əvvəlki şagird deyil: "Cəmiyyətin, elm və texnologianın inkişafı həzirdə yeni nəsil - rəqəmsal nəsil yetişdirib. Məktəbin isə başlıca problemi bu yeni nəslə necə təhsil vermək problemidir. Çünkü nə pedagoji heyət, nə təlim-tədris proqramları, nə də hazırlı idarəetmə sistemi buna tamamilə hazır deyil. Biz indi hər şeyi yenidən qurmağa hazır deyilik, amma dediyim kimi, çətin də görünse, çıxış yolları var. Təki bu işe məsul şəxslər əməkçi və kreativlik göstərənlər, ölkənin təcrübəli və bacarıqlı mütəxəssislərini bu işə cəlb edib, təhsili ha-zırkı bu çətin durumdan çıxarmaqdə istəklə olsunlar".

Aynurə Pənahqızı

Qəzaların səbəbini bir tərəfdə axtarmaq doğru deyil

Mart ayının 10-da Sumqayıt şəhərində yük qatarı ile avtobus toqquşub. Hadisə nəticəsində nizamlayıcı işləyen 1972-ci il təvəllüdü Abdullayev Murtuz Aleksey oğlu qatarla avtobus arasında qalaraq ölüb. Hadisə çox faciəvi sonluqla bitib. Qatarın hərəkətini tənzimləyən bələdçinin başı bədənindən ayrılb.

"Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC Sumqayıtda baş verən qatar qəzası ilə bağlı verilən məlumatda bildirib ki, mart ayının 10-u, saat 13:20 radələrində 10 çən vaqq-

nu manevr teplovozu ilə Sumqayıt Çay Stansiyasına getirilərkən qorunmayan dəmir yolu kecidindən keçməye cəhd göstərən Maarif Valeh oğlu Lazimovun idare etdiyi mikroavtobusla toqquşub: "Hadisə nəticəsində qatar tərtibatçısı Abdullayev Murtuz Aleksey oğlu dünyasını dəyişib. Hədənin başvermə səbəbini müvafiq orqanlar aidiyyəti üzrə araşdıracaq və hüquqi qiymət verəcək".

Qeyd edək ki, ölkənin çox hissəsində maşın yolları ilə qatarların reysi kəsişir. Bir neçə yerdə isə həmin hissələr qorunmur. Bələ halda isə ağır qəza hadisələri qaćılmaz olur.

Məsələyə münasibət bildirən nəqliyyat üzrə ekspert Elməddin Muradlı bildirdi ki, qatarlarla avtomobil toqquşmalarının əsas günahkarı məhz maşın sürücüləridir: "Yol hərəkəti haqqında" qanunda sürücülərə dəmir yoldan kecid qaydaları izah olunur. Orada sürücünün hansı halda nə etməli olduğu

Qatar yoluna yaxınlaşan zaman o qədər dikbaşlıq edən sürücülər var ki...

açıq-aydın qeyd olunub. Amma bizim bəzi sürücülerimiz kecidlərdə yaxınlaşan qatarı görsələr belə ya özlərinə, ya da maşınlarına güvənərək hərəkəti davam etdirib yolu keçməye çalışırlar.

Hətta bəzi özündən razı, dikbaş sürücülər də var ki, şlaqbaunların arasından keçməye cəhd edir.

Təessüflər olsun ki, bəzi kecidlər ciddi mühafizə olunmur, nişanlar işlək vəziyyətdə deyil. Bəzən bələdçilər də yaşlı olur, bələdçi kabinesində yatırlar. Heç qatarın kecidinin ferqinə varmırlar. Bəzi yerlərdə isə müxtəlif obyektlər və ağaclar yol nişanlarının qarşısını kəsir. Bu cür problemlər var. Əfsus ki, dəmir yollarının etrafı yaşayış məskənləri ilə sonradan zəbt olunub. Bu da tehlükə yaradır.

Düşünürəm ki, bizdə bu cür kecidlər ciddi şəkildə mühafizə olunmalı, nəzarət mexanizmi gücləndirilməlidir. Digər halda isə dəmir yolu xətləri mümkün qədər yaşıyış məskənlərindən əzaqlaşdırılmalıdır. Bununla da dəmir yolu xətlərinin digər nəqliyyat vasitələri ilə kəsişməsinin qarşısını almaq olar".

Ağarza Elçinoğlu

Nazilə yenə iddialıdır

"Haqsızlığa yenilmirəm, kimliyindən asılı olmayaraq saxta güclərə təslim olmuram"

Tanınmış aparıcı, şaire Nazilə Səfərli tez-tez iddialı açıqlamaları ilə gündəmə gəlir. N.Səfərli yenə instaqram səhifəsində izleyicilərinin marağına səbəb olub.

"Şərq" xəber verir ki, o, fərqli görünüşdə fotosunu paylaşaraq bunları yazıb: "Düz adəmin həm yolu, həm də dili uzun olar. Haqsızlığa yenilmirəm, kimliyindən asılı olmayaraq saxta güclərə təslim olmuram. Əsl güc isə yalnız Allaha məxsusdur".

Samirə

İnsanlar icazəsiz hərbi paltar geyinməməlidir

Eyni zamanda satışı da qadağan olunmalıdır

Zaman-zaman efiirlərdə şou əhlini hərbi formallarda və başqa fərqli paltarlarda görürük. Lakin onlar ya formanı düzgün qaydada geyinmirlər, ya

da çox uygunsovuz "kombin"lə çıxış edirlər.

Neticədə insanların haqlı tənqidlərinə tuş gelirlər. Məsələn, müğənni Xatire İslam verilişlərin bindən herbi papaqda olmasına baxmayaraq, son dərəcə açıq-saçık geyimdə mahni oxuyur.

Ötən il Vətən mühabibəsi zamanı da belə göründürlerle rastlaştıq. Əsgərlərimizin şərəflə mundurinə saygısızlıq edib, rütbələri yanlış taxır, hərbi səhv'lərə yol verirdilər. Onların adlarını bir-bir sa-dalaşsaq, yazının həcmi böyüyər və mətləbdən uzaqlaşarıq.

Məlumat üçün bildirək ki, Xatire İslamin həyat yoldaşı da hərbçidir.

Gəlin, o formanı şərəfle daşıyan qazımız Kamil Musavinin mövzu ilə bağlı "Şərq"ə dediklərini oxuyaq: "Bu kimi halların əleyhinəyəm. Hərbi formanı qazilərimiz geyinir, şəhidlərimiz o libasda şəhadətə ucalıb. Ona görə hərbi mundir müqəddəsdir. Onu yalnız hərbi xidmətdən sonra icazəsi olan şəxslər, bir de hərbi qulluqçular geyinə bilər.

Məseləni Müdafiə Nazirliyinin hərbi polis idarəsi nəzarətə götürməlidir. İnsanlar icazəsiz hərbi paltarlar geyinməməlidirlər.

Eyni zamanda satışı da qadağan olunmalıdır. İstəyən hərbi xidmətə yollanıb, orda geyinsin. Sədəcə hörmət qazanmaq, özünü reklam etmek, cəmiyyətin diqqətini çəkmək üçün bu addımların atılması yanlışdır. Digər kamuflyaj paltarlardakı parçalar hərbi formaya bənzəmir. Tamam fərqli stillərdir.

Bu tip geyimləri fabrikler istehsal edirlər. Onlara qadağə qoyulması isə mümkünsüzdür. Sözügedən halların qarşısının alınması üçün dövlət səviyyəsində addımlar atmaq olar. Amma hazırda o formalardan istifadə edə bilirlərsə, deməli, nəzarət zəifdir.

Samirə Ərəblinski

Uşaqlar informasiya axınında boğulur

Ölkəmizdə dərs yükünün ağır olması heç kəsə sırr deyil. Xüsusilə də, yuxarı sinif şagirdləri tədrisdə həddən artıq yüklenirlər. Həm fiziki, həm zehni, həm də emosional formada. Problemlərdən biri də dərsdən sonra onların 5-6 fəndən hazırlığa getirməsi və axşam eve qaydırıb bu dərsləri oxumasıdır. Bütün bunlar ister-istəməz məktəbilərin psixoloji durumuna çox təsir göstərir.

Üstəlik, son 1 ildəki qapnamlar da uşaqların psixoloji durumuna lap məhv təsir göstərdi. Psixoloji durumdan söhbət düşmüşkən qeyd edək ki, son günlər ictimaiyyətdə əsas müzakirə mövzularından biri məktəblərdə psixoloqların sayının və keyfiyyətinin artırılması, bu fəndən dərslərin tədris olunması məsələsidir. Hər kəsə məlumdur ki, məktəblərdə psixoloq var, amma psixoloğun dərs saatı yoxdur. Bəzi valideynlər övladlarına psixoloq dərslərin keçirilməsini istəyir. Çünkü onlar hesab edirlər ki, yeniyetməlik dövründə uşaqlara mütləq psixoloji yardım lazımdır. Valideynlər heç olmasa həftədə 1 saat dərsin ayrılmışının tərəfdarındırlar. Müəllimlər də bu fikirdərlər. Onlar bununla şagirdlərin psixoloji durumunu izləməyin mümkün olacağını zənn edirlər.

Mövzuya münasibət bildirən təhsil eksperti Kamran Əsədov "Şərq"ə açıqlamasında tədris sisteminin yükünün çoxluğunu uşaqlarda müəyyən gərginliklər yaratdığını vurgulayıb: "Qəbul və buraxılış imtahanlarının çətinliyi, eyni

Heç olmasa, həftədə bir 45 dəqiqə psixoloqa dərs ayrılmalıdır

zamanda tədrisin onlayn qaydada olması onların şəxsi həyatlarına təsir edir. Neticədə həm sinif yoldaşlarına, həm də ailə üzvlərinə qarşı münasibətləri tamamilə pozulur. Təxminən 30 il bundan əvvələ müqayisə etsək, görək ki, bizim şagirdlərimiz o zaman informasiya almırıdlar. Yalnız bir telekanal var idi, təbii ki, internet yox idi. Ancaq məktəbə gedib, gəlirdilər. İndi isə informasiyanı sosial şəbəkələrdən - "WhatsApp" və "Facebook"dan alırlar. Yəni bu günləri uşaqların informasiya yükü həddən artıq çoxdur. Təbii ki, onların yaşıları bunu qaldıra bilmir. Burda birmənəli şəkildə iş təbii ki, məktəbin üzərinə düşür. Məktəb deyəndə burda məktəb direktoru, direktor müavini, sinif rəhbəri, əsas da məktəb psixoloqu şagirdlərlə işləməlidir. Bu gün məktəblərimizdə məktəb psixoloqu ştat sahibi olsa da psixoloqların iş fəaliyyəti ilə bağlı konkret müddəələr müəyyənləşməyib. Düzdür, biz problemləri psixoloqlarda görürük. Amma psixoloqların

fəaliyyəti üçün də problemlər var. Yəni onlara ayrıca iş saatı verilməyib. Ayrıca otaq, maddi texniki baza, avadanlıqlar yoxdur. Bunlar çox ciddi məsələlərdir. Vəziyyətdən çıxış yolu kimi biz nə edə bilərik? Ən azından biz bilirik ki, 2020-ci ilin martın 3-dən dərslər eñənəvi qaydada deyil, onlayn formada keçirilir. Bu onlaynda məktəb psixoloqları üçün iş saatları ayrılmalı idi. İkinci, məktəb psixoloqu məktəbin sosial şəbəkə hesabında, eyni zamanda internet resurslarında psixoloji testlər, motivasiya məqalələri, tədqiqatlar olmalı idi və onu uşaqlar oxumalı idilər".

K.Əsədov bu günləri bu sahədə daha fəallıq nümayiş etdirməyin vacibliyinə diqqət çəkib: "Məktəblərin intiharında hamımızın günüahi var. Çünkü uşaqlara informasiyanı veririk, amma onlara problemdən çıxmaga köməklik göstərmirik. Düşünürəm ki, bütün təhsil ictimaiyyəti genclərin yanında olmalıdır. Onları böhranlı vəziyyətdən çıxmaga kömək etməlidir. Təessüf ki, məktəblərdə psixoloqların fəaliyyəti üçün hər hansı bir nizamnamə yoxdur. Həc olmasa, onlayn formada cədvəl müəyyənleşdirilən zaman həftədə bir 45 dəqiqədə psixoloq saatı ayırsınlar. Məsələn, bu günləri 6 dərs varsa, uşaqlar 3 dərs keçdilər, 4-cü dərsdə isə psixoloq dərsi olmalıdır ki, uşaqlar yorğunluqdan çıxılsın. Onlarla psixoloji söhbətlər aparılsın. Hesab edirəm ki, bunlar olmadığı təqdirdə hələ də ciddi problemlərimiz olacaq".

Aynurə Pənahqızı

Müdirlikdən imtina etdi

Həyatını qulançara bağladı və kənd qadınlarına çörək verdi

(Əvvəli səh: 16-da)

Və böyük uğur hekayəsinin müəllifi olub. Əslı Aksoy qulançar bitkisinin becərilməsində əldə etdiyi uğura görə Türkiyənin Tarım və Orman naziri Bəkir Pakdəmirli tərəfindən mükafata layiq görüllüb.

Əslı isə bu mükafatı onunla birgə çalışan bütün kəndli qadınların nailiyəti olduğunu deyib. "17 ailənin büdcəsi bu bitkinin becərilməsindən gelir əldə edir. 17 ailə qulançarın getirdiyi qazancı dolanır" deyən kənd qadınları 5 ildir quşqonmaz becərdiklərini və ailə büdcələrinə gelir getirdiklərini söyləyiblər. Kənd qadınları "Əslı xanım gəldi və bura bir qapı açdı. O zaman dan bəri tarlada çalışırıq. Ev işlərimizi görməyə də vaxtimız qalır. Həm tarlada, həm evdə çalışırıq. Bütün üçün çox yaxşıdır" deyirlər. Əslı Aksoy isə universiteti bitirdikdə ona təklif edilən müdir işindən imtina edib. Tarlada çalışmağı müdirlikdən üstün tutub.

Məlahət

Heç belə olmamışdı

Dünyada əkiz doğulan uşaqların sayı kəskin artır

(Əvvəli səh: 16-da)

Ən yüksək göstərici isə Avropa və Şimali Amerikada görülməkdədir. Qeyd edək ki, dünyada hər il təxminən 1,6 milyon əkiz uşaq dünyaya gelir. Bu o deməkdir ki, 42 uşaqdan biri əkiz olaraq dünyaya göz açır. Sünə mayalanma kimi tibbi üsullar da 1980-ci illərdən bəri əkiz doğuş nisbətini üç dəfəyədək artırıb.

Əkiz doğuşlarının sayının çox olması demək olar ki, dünyanın bütün bölgelərində müşahidə olunmaqdadır. Mütəxəssislər Afrikada əkiz doğum sayının həmişə yüksək olduğunu qeyd edirlər. Hesab edirlər ki, son 30 ildə də bu göstərici dəyişmeyib. Hazırda Afrika və Asiya dünyadakı bütün əkiz doğuşlarının sayına görə liderdir və 80 faiz təşkil edir. Oksford Universitetinin professoru Kristiyan Monden bunun səbəbini belə izah edir: "Afrikada əkiz doğuş nisbəti çox yüksəkdir, çünki burada cüt yumurta əkizlərinin sayı çoxdur. Bu, ehtimal ki, Afrika əhalisi ile digər populyasiyalar arasında genetik fərqlərə görədir".

Məlumat üçün bildirək ki, Avropada, Şimali Amerikada və Okean ölkələrində də əkiz doğum sayı artmaqdadır. Buna ilk növbədə tibbi yardımla çoxalma - ekstrakorporal mayalanma, intrasitoplazmatik sperma inyeksiyası, sünə mayalanma, yumurtalıq hamileliyi.

Bunlar təbii ki, 1970-ci illərdən bəri əsas hərəketverici qüvvə olub. Tədqiqatçılar daha yaşlı hamileliyin artlığını, doğuşa nəzarətin mütəmadi olmasının saya təsir etdiyini qeyd ediblər.

Ancaq professor Monden tək hamileliklərin daha az riskli olduğunu söyləyir: "Əkiz doğuşlar zamanı körpələr və analar arasında ölüm riski daha yüksəkdir. Belə hallarda bəzən hər ikisində həm doğuş zamanı, həm de sonrasında bir çox fəsadlar olur. Yaxud da ki, vaxtından əvvəl doğulurlar, daha az çəkili olurlar".

Aparılmış araşdırımıya görə, aşağı və orta gəlirli ölkələrdə əkizlərin yaşamaq ehtimalı varlı ölkələrə nisbətən daha azdır. Xüsusilə Afrikanın Sahara bölgəsində əkizlərdən biri çox zaman həyatlarının ilk ilində ölürlər. Bu isə hər il 200 mindən çox körpə deməkdir. Tədqiqatçılar geləcəkdə Hindistan və Çin-də də əkiz doğum sayının artacağını proqnozlaşdırırlar. Gələcəkdə sünə mayalanma da əkiz sayına təsir edəcək.

Aynurə Pənahqızı

başqa, ölkə ərazisində yeni baza stansiyalarının quraşdırılması sayəsində 4G istifadəçilərinin sayı 33% artıb. Bu göstərici üzrə xüsusi artım isə 52%-lə bölgələrdən olan istifadəçilərin payına düşür.

Karantin rejimi müddətində "Nar" müxtəlif kanallar vasitəsilə gücləndirilmiş rejimdə abunəçilərinə xidmət göstərib. 2020-ci il ərzində 777 Çağrı Mərkəzinə 2,5 milyondan çox sorğu daxil olub və onlara ortalama 20 saniyə ərzində cavab verilib. Çağrı Mərkəzinə müraciət etmiş abunəçilərin 85%-i göstərilən xidmət səviyyəsini yüksək qiymətləndirib. Hesab üzərində bir çox əməliyyatları yerine yətirməyə imkan verən "Nar+" tətbiqinin onlayn çat xidmətinə isə 1 il ərzində 195 mindən artıq sorğu daxil olub. Mobil operatorun rəsmi sosial media sehifələri vasitəsilə 205 mindən çox abunəçinin sorğusuna dərhal cavab verilib.

2020-ci il ərzində müştərilərə göstərilən yüksək keyfiyyətli xidmət sayəsində mobil operatorun müştəri loyallığı indeksi üzrə 30% artım qeydə alınıb. Abunəçilərin seçimine təsir edən 3 əsas amil zənglər və mobil internet üçün ən yaxşı qiymətlər, şəbəkə keyfiyyətindən razılıq və kəsintisiz zənglər, internet və zənglər üzrə sərfiyatın hesablanması dəqiqliyi olub. Qeyd edək ki, müstəqil araşdırma şirkətləri tərəfindən aparılmış sorğunun nəticələrinə əsasən, "Nar" müştəri məmənuniyyəti indeksi üzrə liderliyini artıq aradıl 2-ci ildir ki, qoruyub saxlayır.

Dünyanın ən böyük ölü şəhəri...

Şəhər təpənin üstündə tikilmiş ağ hündür evlərdən ibarətdir

(Əvvəli səh: 16-da)

Bölgəni ziyarət edənlərin çoxu arxeoloqlardır.

Onlar ölülərin qayıq içinde dəfn olduğunu araşdırıblar. Şəhərdə axar su olmadığı üçün əraziyə qayıqların haradan geldiyi isə məlum deyil. İnanca görə ruhlar cənnətə getmək üçün çay keçməlidirlər. Ehtimal olunur ki, məhz buna görə ölülər qayıqda dəfn olunub. Min il əvvəl Mongol döyüşündə öldürülən insanları dəfn etmək üçün inşa edilən şəhərdə ölülər aşyaları ilə birlikdə dəfn ediliblər. Gürçüstan sərhədlərində yerləşən bölgədə əsrlərdir ayaqda qalan Darqavş XVI əsrən etibarən yaxınlıqda yaşayan insanların da dəfn olunduğu ölü şəhərə çevrilib. Ölüm şəhərində yeraltı və yerüstü olmaqla ümumilikdə 95 məzar var. Bunlardan 30-nun zəngin, 65-nin isə yoxsul insanlara aid olduğu iddia olunur.

Aynurə

Elan

107 sayılı orta məktəb tərəfindən Ramazanova Şəmsiyət Ramazan qızının adına verilmiş attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Yunisov Elvin Elşən oğluna məxsus çek kitabçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

"Nar" 2020-ci ilin yekunları ilə bağlı hesabatını açıqladı

Çox xidmətlərdən yararlana bilmesi üçün "Səyyar Nar" isə istifadəyə verdi. Həmçinin onlayn kanallarla nömrə satışı da aktuallaşdırıldı. Belə ki, nar-sim.az saytı vasitəsilə minlərlə müştəri yeni "Nar" abunəcisinə çevrildi. Ümumiyyətdə, səyyar xidmət və onlayn satış kanalları üzərindən 8000-dək sorğu icra edildi.

Müştəri təcrübəsinin daha əlverişli olması üçün il boyunca 19 satış nöqtəsi və 3 "Nar" xidmət mərkəzi yeni konseptə uyğun olaraq abunəçilərin istifadəsinə verilib. Məqsəd müştərilərin bütün təmas nöqtələrində vahid və üstün keyfiyyətli xidmət əldə etməsidir. Şirkətin müştəriyönümlü strategiyasının bir parçası olaraq, mağaza və xidmət mərkəzlərinin yenilənməsi bu il də həm Bakı, həm də bölgələrdə davam etdiriləcək.

Mobil operator ötən il boyunca şəbəkə təkmilləşdirməsi işlərinə də davam edib. Ümumiyyətdə, 150-dən çox yeni baza stansiyası quraşdırılıb ki, bununla da 4G baza stansiyalarının sayı 2700-ü, 3G baza stansiyalarının sayı isə 2800-ü ötüb. Hazırda şəbəkədəki ümumi internetin təxminən 84%-i LTE-A texnologiyalı baza stansiyaları üzərindən verilir. Bundan

"Nar" media nümayəndələrinin də iştirakı ile keçirilən mətbuat konfransında 2020-ci ilin yekunlarına dair hesabatını açıqlayıb. Mobil operator 2020-ci ilde müştəriyönümlü strategiyasına sadıq qalaraq xidmətlərini yeni reallıqlara və müştərilərinin dəyişən tələblərinə uyğunlaşdırıb.

Həmçinin "Nar" Vətən müharibəsi və koronavirus pandemiyası ilə səciyyənən bu ildə rəqəmsal kanalların inkişafına xüsusi diqqət ayırb və müxtəlif sosial layihələrlə cəmiyyətə dəstəyini davam etdirib.

İlin ilk rübündən etibarən karantin məhdudiyyətlərini nəzərə alaraq, mobil operator müştərilərin evdən çıxmadan bir

Baş redaktor: Akif Aşırı

Baş redaktorun müavini: Yusif Nəzərli

Redaktor: Ayyət Əhməd

Reportorlar qrupu: Məlahət Rzayeva, Şəymən Bayramova, İsmayılov Qocayev, Yegane Bayramova, Kənan Eynuroğlu, Kənan Novruzov

Texniki heyət: Rüfət Dadaşov, imamcan Əliyev

Qəzet "Şərq"ın kompyuter mərkəzində yığılır, səhifələrin və "Azerbaijan" neşriyyatında çap olunur

Qəzet Mətbuat və İnformasiya Nazirliyində qeydə alınır. Lisenziya: 535 www.sherg.az e-mail: sherg-1996@mail.ru

Ünvan: Mətbuat prospekti, "Azerbaijan" neşriyyatı. Telefon: 447-32-41 538-44-50, internet 538-44-15, İndeks: AZ1073

Hesab nömrəsi: "Kapitalbank"ın ASC 1 sayılı Nəsimi filialı 9900003611 SWIFT BIK ALIBAZ2X hər AZ17ALIB3807019441100466111 Kod 20112 M/H AZ37NABZ013501000000000194 VÖEN 1300414651 İndeks: 0330 Tiraj: 2550 Sifariş: 479

www.az-baku.com

Dünyanın ən böyük ölü şəhəri...

Şəhər təpənin üstündə tikilmiş ağ hündür evlərdən ibarətdir

Darqav's dünyanın ən maraqlı və sırlı yerlərindən biridir.

"Şərq" xarici mətbuata istinadən xəber verir ki, Rusiyanın cənubunda Qafqaz dağlarının

ətəyində yerləşən Darqav's dünyanın ən böyük ölü şəhərlərindən biri hesab olunur. Darqav's həm de yüz illər əvvəl yaşmış minlərlə ölü insanın məzəriyəridir. Rusiyanın Osetiya bölgəsində 5 sıra dağın birində yerləşən şəhər haqqında qorxulu hekayələr mövcuddur. Darqav's şəhəri uzaq və çətin ərazidə yerləşdiyi üçün turistik məkan hesab olunmur. Şəhər təpənin üstündə tikilmiş ağ hündür evlərdən ibarətdir.

(Davamı səh: 15-də)

1 dollara ev satılır

Artıq evlərə bir çox alıcılar müraciət etməyə başlayıb

Aralıq dənizinin ən böyük adası olan Siciliyanın mədəniyyəti mafiya filmləri ilə populyardır. Eyni zamanda burada Siciliya mətbəxi və Etna vulkanı da olduqca məşhurdur.

İtalyanın cənubunda yerləşən Siciliya adası hər il əhalinin azalması problemi ilə mübarizə aparır. İllerdir bölgədəki belediyyələr və ziyyətçi düzəltmək üçün müxtəlif təşviq proqramları həyata keçirirlər. Belə proqramlardan birinə de Siciliyanın mərkəzi hissəsində yerləşən Troina qəsəbəsi imza atıb. Deməli, qəsəbə ora köçməyə razı olanlara bir dollarlıq evlər təklif edir. Əger bura gələn insanlar Troina qəsəbəsində yaşaşaq qərar verse, 1 dollar verərək ev sahibi ola bilərlər.

Almaq üçün çox münasib olan evlər eyni zamanda tarixi özəlliyi ilə seçilir. Artıq evlərə bir çox alıcılar müraciət etməyə başlayıb.

Aytac Ali

Şagirdini azotla yandırdı

Kimya müəllimi hakim qarşısına çıxarılib

Şagirdini kimyəvi turşuya yandıran müəllimin məhkəməsi keçirilib.

Milli.Az nypost-a istinadla bildirir ki, şagirdinin üstüne maye halında azot tökməklə onun qasıq bölgəsini ve barmağını yandıran müəllim hakim qarşısına çıxarılib.

Olay ABŞ-in Illinois ştatında yaşanıb. Çikaqodaki məktəblərin birində kimya müəllimi işləyən 66 yaşlı Garry Broderson şagirdini yandırğına görə həbs olunub. O, 1 il müddetinə azadlıqdan məhrumetmə ilə cəzalandırılıb.

Pikassonun əsərləri 35 milyona hərraca çıxılacaq

İspan rəssam Pablo Picasso'nun iki əsəri hərraca çıxılacaq.

Axşam.az xəber verir ki, Picasso'nun Boyunbağılı çılpaq", "Qara stulda əyləşən Jaklin" adlı əsərləri Martin 23-də Londondakı "Christies" hərrac evində nümayiş olunacaq.

Portretlərin 6-15 milyon sterlinq (təxminən 14-35 milyon manat) arası satılacağı ehtimal olunur.

Heç belə olmamışdı

Dünyada əkiz doğulan uşaqların sayı kəskin artır

Dünyada əkiz uşaqların sayında kəskin artım müşahidə edilməkdədir.

"Şərq" Türkiyə mətbuatına istinadən xəber verir ki, tədqiqatçılar 165 ölkədən 2010-2015-ci illər arasında əkiz doğuş sayı haqqında məlumatlar toplayıblar. Əldə edilmiş məlumatlar 1980-1985-ci illər arasındakı nisbətlərle müqayisə edilib. Araşdırımıya görə, dünyada indi əvvəller olduğundan daha çox əkizlər dünyaya gəlir. Yeni hazırlıda dünyada 1000 doğuşda əkiz uşaqların doğum sayı 9-dan 12-yə yüksəlib.

Aynurə

(Davamı səh: 15-də)

Müdirlikdən imtina etdi

Həyatını qulançara bağladı və kənd qadınlarına çörək verdi

Türkiyənin Orta Doğu Texniki Universitetinin idarəciliy ixtisası üzrə məzunu Əsli Aksoy quşqonmaz bitkisini ilk dəfə xarici ölkədə olarkən dadıb.

Quşqonmaz bildiyimiz qulançardı. Bəzi bölgələrdə mərəçiyüd, molləciyəyi də deyilir. Bu bitki mineral maddələr deposudur; mis, dəmir, sink, selen, kalium, sodium, patassium, magnezium, fol, asparagin turşusu, vitamin A, B6, B12... Yəni Mendeleyev cədvəlindəki kimyəvi maddələrin az qala yarısı bu bitkide cəmləşib. Qulançar ürək-damar sistemi, qan təzyiqi, böyrək çatışmazlığı, şəkər, qara ciyər xəstəliklərində faydalıdır. Qanı təmizləyir, xərcəngə qarşı effektlidir. İltihab eleyhinədir. Görünür, bunları bildiyindən universitet məzunu Əsli Aksoy onun yetişdirilməsinə qərar verib. Muğlanın Yeşilcam məhəlləsindəki torpaq sahəsində kənd qadınları ilə birlikdə qulançar becerilməsinə başlayıb.

(Davamı səh: 15-də)

Seda Sayan 200 minlik davanı uduzdu

Hakim təzminat tələbini redd edib

Bir müddət əvvəl müğənni Seda Sayan aparıcı Zuhal Topalı onu təhəqir etdiyi üçün məhkəməyə verərək təzminat davası açıb.

Türkiyə mediası bildirir ki, sənətçinin aparıcıya və onun həyat yoldaşı Korhan Sayqınə qarşı açdığı dava nəticəsiz qalıb.

Hakim Sayanın 200 min lirəlik (45 min 320 manat) təzminat tələbini redd edib.